

DARBININKAS

LIV NO. 60 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 23, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTU

Laukta atoslūgio, bet ruso kalba vilčių nepateisino

Jungt. Tautos. — Spalvingos Afrikos negrų genčių togos bei galvos apdangalai ir jų tarpe bepradedą paskęsti vakariečių kostiumai J. T. gen. asam blėjos sesijos atidaryme sudarė įdomią panoramą akiai paganyti. Tame fone delegatų minioje maišėsi 75 užsienio reikalų ministrai, visų narių ambasadoriai ir jų patarėjai. Kitą dieną dekoratyvinė ir politinė panorama pasikeitė, nes afrikičiai sulindo į vakarietiškus kostiumus, gi dviejų didžiųjų valstybių atstovų pasakytos kalbos sunaikino visas vilts, jei tokių buvo, kad kas nors būtų per paskutinius metus pradėję keistis gerojon pusėn.

Pirmoji vilts žadinusi žinia buvo pranešimas, kad tradicinėse bendrose diskusijose Amerikos žodį pasakys pats prez. Nixonas. Tas mostas buvo priimtas kaip ženklas, kad Amerika grįžta į J. Tautas su didesne iniciatyva ir svoriu, nes jos pasyvumas buvo jau labai žymus per paskutinį penkmetį.

Ateities kryptį spėlioti buvo trys šaltiniai: gen. sek. U. Thant pranešimas apie J. Tautas ir pasaulį ir prez. Nixono bei Rusijos Gromykos pareiškimai degančiais klausimais. Tie degantys klausimai dabar yra keturi: Vietnamo karas, Vid. Rytai, ginklavimosi kontrolė ir didesnė pagalba ūkiškai ir sociališkai neišsivysčiusiems kraštams.

U Thant mato Vietname pragiedruli

U Thant mato pragiedruli tik Vietnamo karo laukuose. Jam atrodo, kad jau yra prasidėjęs karo veiklos siaurinimas, ir tai esąs geras ženklas. Čia jis turi galvoj Amerikos pradėtą karinio komplekso mažinimą. Tik jis nenorėtų, kad pirmas žingsnis būtų paliaubos, o tik paskui kalbos apie pastovią taiką. Paliaubų nenori todėl, kad jos ten nesukontroliuojamos, todėl klastos nevenigias partneris jas vėl gali paversti karu. Toji U Thant nuomonė yra smūgis Amerikos kongreso narių grupei, kuri spaudžia prez. Nixoną susitarti dėl paliaubų ir pabėgti iš Vietnamo.

Gromyko neigiamas visu frontu, tik Amerikos nebekoliojo

Likusiai trimis klausimais U Thant yra didelis pesimistas, ir tai šitaip nusako: "Aš stipriai jaučiu, kad baigiasi laikas, didvalstybėms pagerinti politinius santykius, sustabdyti beprotiškas atominio ginklavimosi lenktynes ir sustiprinti pagalbą neturtingosioms tautoms.

Prez. Nixonas apvyklė

Vietnamas. — Vietnamo karą baigti atėjo laikas, bet garbingai visiems — abiem Vietnamam ir visiems kitiems, — teigė prez. Nixonas. Nesvarbu, ko nori P. Vietnamui Amerika ar Š. Vietnamas, bet labai svarbu, ko P. Vietnamui nori jo paties žmonės, todėl nebūsiąs priimtas joks sprendimas, kuris tą P. Vietnamo žmonių teise bandytų pažeisti. Visi klausimai atviri deryboms, išskyrus tik tą pagrindinį. Tik visa bėda, kad niekas negali suvokti iškūlo, kaip Amerika mano tą pagrindinę P. Vietnamo žmonių teise apsaugoti. Ar taip, kaip siūlo viena kongreso grupė — pabėgti viską palikus Dievo valiai? Ar kaip kitaip?

"Mūsų kariuomenė Vietname iki gruodžio 15 d. bus sumažinta 60,000 vyrų. Aš pakartojau, kad esame pasirengę išvesti iš Vietnamo visas savo karines pajėgas. Atėjo laikas ant-rajai pusei į mūsų iniciatyvą atsiliepti panašiu mostu, nes jau laikas padaryti taiką. Taikos vardu aš prašau visų J. Tautų narių panaudoti geriausias diplomatinės pastangas įtikinti Hanojų pradėti derybas karui užbaigti", — maldavo prezidentas Nixonas.

Vid. Rytai. — "Kaip žinoma, mes turėjome pasitarimus su S. Sąjunga ir kitomis valstybėmis dėl Vid. Rytų problemų sutvarkymo. JAV tebesilaiko nuomonės, kad J. Tautų rezoliucijos dėl paliaubų ir S. Tarybos 1967 m. lapkričio mėnesio rezoliucija yra pakankamas pagrindas taikai suorganizuoti... Kad taika būtų pastovi, ji turi remtis susitarimu, kurį priimtų abi pusės. Mes norime to-

kie susitarimo, kuris respektuotų kiekvienos valstybės teisę gyventi saugiose ir pripariai jaučiu, kad baigiasi laikas, didvalstybėms pagerinti politinius santykius, sustabdyti beprotiškas atominio ginklavimosi lenktynes ir sustiprinti pagalbą neturtingosioms tautoms.

Nusiginklavimas. — Prez. Nixonas dabar jau oficialiai

Saigono sąjungininkai lauks karo galo su savo karių ištraukimu iš Vietnamo

New Yorkas. — Valstybės sekret. Rogers ir P. Vietnamo užsienio reik. ministeris Tran Van Lam posėdžiavo su sąjungininkais, padedančiais kariu- tiei Vietnamo karą. Tai yra šios Azijos valstybės: N. Zelandija, Australija, Filipinai, P. Korėja ir Tailandas. Visos penkios kartu turi Vietname daugiau kaip 70,000 vyrų.

Jie buvo painformuoti apie karo padėtį, P. Vietnamo kariuomenės rengimą amerikiečių vietai užimti ir apie derybas Pariziuje. Posėdy dalyvavo ir JV bei P. Vietnamo generolai, davę reikalingus paaiškinimus.

Prieita išvados, kad penki Azijos kraštai, P. Vietnamo sąjungininkai, dabar savo kariu-

pranešė J. Tautų nariams, kad Amerika pasirengusi tuojau pradėti derybas su Maskva dėl strateginių ginklų apribojimo. Derybų datos buvo pasiūlytos, bet atsakymo iki šiol negauta. Pats derybų pasiūlymas jau trijų metų senumo, bet Rusijos sutikimo vis nėra. Vietoj to, per tą laiką Rusija stiprina ir didina savo strateginių ginklų arsenalą. Nežiūrint to, Amerika tas derybas nori pradėti ir iki laimingos pabaigos išvesti. (Yra žinių, kad jau būsiąs pranešta apie derybų laiką ir vietą. Red.)

Pagalba neturtingiems. — Čia prez. Nixonas nebuvo turtingas

Saigono sąjungininkai lauks karo galo su savo karių ištraukimu iš Vietnamo

pajėgų neištraukinės, bet sutiko su JAV pažiūra, kad JAV karines pajėgas reikia pamažu pamažinti, jeigu tai nepa- kenks P. Vietnamo ginamam reikalui. Kiti sąjungininkai apie savo karinių pajėgų ištraukimą pradės rūpintis tik tada, kada karas artės prie galo.

Anie penki labai domėjėsi kaip vyksta P. Vietnamo kariu- ovių pajėgų apmokymas ir ginklavimas, bet išsiskirstė paten- kinti, kad tas reikalas esąs ger- roje padėty.

P. Korėja turi Vietname 50, 000 vyrų, Tailandas 12,000, Australija 7,500, N. Zelandija su Filipiniais laiko ten kukles- nius dalinius, kurie dirba dau- giausia pacifikacijos darba.

nė idėjomis, ne pasiūlymais, ne pažadais. Todėl tie neturtin- gieji, kurie šiandien sudaro J. Tautų daugumą, jo kalbai šil- čiau pritarti negalėjo. Ypač Af- rika, kuri neišgirdo nė vieno žodžio ne apie Afriką dar esančias kolonijas, ne apie ra- sistinę P. Afrikos ir Rodezijos politiką, ne apie prekybos san- tykių su Afrika pagerinimą. Gi kai išgirdo vėliau Sovietų Gromykos tą pačią kelių metų senumo kalbą, mažieji padarė tokią išvadą: Rusija su Ameri- ka tik tarpusavy kalbėjosi, bet visai nesidomėjo tais klausimais, kurie labai skaudūs mažo- sioms valstybėms.

Gromyko neigiamas visu frontu

Šį kartą jis buvo santūrus su Amerikos koliojimais, bet vi- sais keturiais klausimais buvo neigiamas. Apie nusiginklavimo derybas su Amerika visai nutylė- jo, lyg kitiems apie tai visai nereiktų rūpintis. Atmestas ir prez. Nixono prašymas padėti baigti Vietnamo karą, nes ne Amerikos reikalas esąs rūpin- tis P. Vietnamo apsisprendimo teise. Arabų ginklavimas esanti Rusijos teisė, dėl kurios susiaurinimo ne su kuo nesiderės. Ūkinę pagalbą neišsivysčiusiems kraštams Maskva teikia savo nuožiūra tiems, kur ji tikisi sau naudoti, bet ne per J. Tautas, kaip tai daro kiti kraštai. Afrikai tas būdas nepriimtinas, nes ten bijoma patekti kurios nors vienos didžiosios valsty- bės įtakon.

Taigi sesijos atidarymo dien- nos lūkesčiai vėl pasikeitė į va- karykščius rūpesčius.

LIETUVOJ GRAŽINAMAS STALINAS

Chruščiovo laikais viešai bu- vo skelbiama, kad prieš tikė- jimą reikia kovoti propagandos būdu — aiškinant ateizmo "tiesas", įvedant ateistines tra- dicitijas vardinėm, vedybom, lai- dotuvėm. Tuo buvo norėta su- daryti įspūdį, kad su Stalino pasmerkimu atsisakoma ir nuo Stalino smurto tikėjimui, tikin- tiem, kunigam naikinti.

Dabar įvykiai rodo, kad Stalino smurtas prieš tikėjimą gra- žinamas. Smurtas specialiai prieš kunigus. O tą smurtą pateisinti įpareigotas komparti- jos sekretorius Antanas Snieč- kus.

Buvo jau pranešta, kaip trys kunigai buvo nubausti už pri- statymą memorandumo, kad leistų priimti daugiau kandida- tų į kunigų seminariją Kaune. Dabar mus pasiekė informaci- ja, kad smurtas prieš kunigus dėl to memorandumo tebeple- čiamas. Būtent:

★

Vilnius. — Liepos mėn. pa- baigoj Didvydžiose buvo su- imtas ir išvežtas kleb. Longi- nas Kunevičius, vienas iš pa- sirašiusių Maskvai prašymą, kad būtų leista priimti daugiau kandidatų į vienintelę kun. se- minariją Kaune.

Kunevičius, 37 metų amžiaus, išventintas kunigu 1958, buvo jau anksčiau trankomas kulto komisaro Rugieniaus iš vietos į vietą. Po to, kai trys kunigai iš pasirašiusių (Dumbliaus-

kas, Tamulevičius ir Zdebskis) buvo nubausti, visi kiti pasira- šiusieji (pagal Vatikano žinias 63, o kitomis žiniomis daugiau) gavo įspėjimus raštu. Kunevi- čius šį raštą perskaitė savo pa- rapiečiam viešai iš sakyklos ir daryti įspūdį, kad su Stalino pasmerkimu atsisakoma ir nuo Stalino smurto tikėjimui, tikin- tiem, kunigam naikinti.

Kun. Kunevičius yra ketvir- tas iš paskutiniųjų aukų. Jis baudžiamas sovietų saugumo Lietuvoje pagal Maskvos įsaky- mą.

Tos pačios Maskvos spau- džiamas, kompartijos sekreto- rius Sniečkus grasino kunigam šių metų pradžioj (Komunistas, Nr. 2): "Mes negalime neatsi- žvelgti į tai, kad tam tikra dvi- sininkijos dalis užmaskuotai kovoja prieš mus. Reikia ryžtin- gai atremti kai kurių bažnytin- kinkų mėginimas priešpastatyti tikinčiuosius ateistams."

PAVERGTŲ TAUTŲ SEIMAS

New Yorke rugsėjo 16 d., 3 val. p.p., t.y. tuo pat laiku kaip ir Jungtinės Tautos, tik skersai gatvės nuo JT rūmų Car- negie Endowment patalpose Pavergtųjų Europos Tautų Sei- mas pradėjo savo XVI sesiją. Jau 15 m. Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvi- jos, Lenkijos, Lietuvos, Rumi- unijos ir Vengrijos atstovai, talkinami Centro ir Rytų Euro- pos tokių tarptautinių sambū- rių, kaip krikščionių demokra- tų, liberalų, profesinių sąjungų ir valstiečių, sujungtomis jėgo- mis siekia, kad sovietų paverg- tos Europos valstybės būtų iš- laisvintos; kad Jungtinėse Tau- tose šioms valstybėms atstovau- tų tik jų teisėtos vyriausybės, o ne Maskvos statyčiai; kad lais- vojo pasaulio vyriausybės ir vie- šoji opinija būtų aprūpintos au- tentiškais duomenimis apie so- vietų pavergtų tautų padėtį; kad žmogaus ir tautų teisėmis besirūpinančios tarptautinės in- stitucijos savo dėmesį atkreiptų į sovietų pavergtas Europos tautas. Per tuos 15 metų Pa- vergtųjų Seimas įvairiais klau- simais, įvairiomis progomis sa- vo memorandumais, raportais, nutarimais, apsilankymais, tele- gramomis informavo, protesta- vo, prašė, reikalavo ar dėkojo savo tautų vardu.

Ir savo XVI sesiją pradėda- mas, Pavergtųjų Seimas savo pirmuoju žingsniu priėmė pro- testo pareiškimą Jungtinėms Tautomis dėl Albanijos, Bulgari- jos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos mario- netinių delegacijų Jungtinėse Tautose ir dėl Sovietų Sąjungos užgrobtos Estijos, Latvijos ir Lietuvos suverenumo vykdymo. Iš seimui pateiktos praeitų metų jo veiklos apžvalgos maty- ti seimo žygiai į ryšium su Sov. (nukelta į 5 psl.)

Rinkimus įtaigoj Rusijos atsakymas

Bonna. — Liepos 3 V. Vo- tijos vyriausybė, jau kelintą kar- tą, buvo pasiūliusi Rusijai pradėti pasitarimus dėl sudarymo pakto, atsisakant nuo jėgos pa- vartojimo tarpusavio ginčus tvarkant. Maskva dabar atsa- kė, kad pasiūlymą priėmė ir de- rybas norėtų pradėti Maskvoje. Apie tai pranešė kancleris vie- name priešrinkiminiame mitin- ge.

Pirmą kartą tas pasiūlymas buvo padarytas Maskvai ir jos satelitams 1966, bet tada visi paprašė, kad V. Vokietija pir- ma pripažintų jų dabartines sie- nas ir jų režimą. Nieko nesa- koma, ar tokia sąlyga ir da- bar pridėta.

Tas atsiliepiamas yra paskuti- nis Maskvos bandymas paremti Willy Brandt, bekovojančią už kanclerio kėdę greit įvyk- siančiuose parlamento rinki- muose. Willy Brandt, balsus gaudydamas, yra nedraisią pa- sakojęs, kad V. Vokietijos san- tykiai su Rusija yra "beveik normalūs", ir kad tai yra jo nuopelnas, kai jis koalicionėje vyriausybėje gavo užsienio rei- kalų ministerio vietą. Tai nėra garbinga konkurencija, nes tas jo tvirtinimas yra neteisingas. Tuos santykius pradėjo gerinti jau Adenauerio vyriausybė ta- da, kada niekam nė į galvą ne- buvo atėję pagalvoti, kad Brandtas gali būti užsienio rei- kalų ministru. Šituo reikalu Kiesingeris primena būsimiems rinkikams, kad santykiai su Rusija reikalingi dar didelio at- sargumo, todėl toks Brandto ėjimas prieš klausimą yra ma- žų mažiausiai nerimtas.

Dalis dalyvių protesto demonstracijoje prie Jungtinių Tautų rugsėjo 20. Prieky matyti JAV LB tarybos prezidiumo pirm. dr. P. Vileišis, LB New Yorko apygardos pirm. A. Vakselis. Placiu 8 psl. Nuotr. R. Kisieliaus

Pas Paulių VI lankėsi Nigerijos atstovas tartis civilinio karo užbaigimo reikalui. Nežinoma, apie ką jis kalbėjo su popiežium, bet išėjęs pasakojo apie Nigerijos konstituantos su- šaukimą naujai konstitucijai priimt. Visos krašto gentys tu- rėtų sutarti, kokiomis sąlygo- mis jos sutiktų gyventi vienoje valstybėje. Taip ir Biafra galė- tų pareikšti savo norus ir su- grįžti atgal į Nigerijos valsty- bę su plačia autonomija.

Bernadeta Devlin iš Uls- terio būdama Amerikoje surin- ko 95,000 dol. riaušių aukoms Š. Airijoje sušelpiti. Ji norėjo su- rinkti milijoną, bet išskubėjo namo nepaaiškinusi kodėl.

Egipte nėra ramu, tik šaknys neaiškios

Beirutas. — Pereitą savaitę buvo daug gandų apie vidaus padėtį Egipte. Vienas gandas jau oficialiai patvirtintas — kad prez. Nassėris turi labai stip- rią slogą ir negalės vykti nu- matytu laiku ne į Maskvą ne į Maroką, kur renkasi musulmo- nių vadai ryšium su mečetės gaisru Jeruzalėje.

Pasitvirtino ir gandai, kad vyksta valymai. Jau tikras da- lykas, kad pašalinti nuo parei- gų kariuomenės ir laivyno šta- bu viršininkai, bet neigiamas gandas, kad artimiausias Nas- serio bendradarbis Sabry ren- gės sukilimą su rusų pritarimu.

Tačiau tikras dalykas, kad Sab- ry yra išstumtas iš visos eilės politinių pareigų. Žinoma, abu- du karininkai galėjo būti pašalinti ryšium su Izraelio sėkmin- gu pasivaikščiojimu anapus Sue- zo įlankos rugsėjo 9.

Taip pat tiesa, kad pašalinti nuo pareigų 30 Egipto žurnalis- tų, daugumoje dirbusių su la- bai kairiu laikraščiu Al Akh- bar. Tokios masinės operaci- jos priežastys yra labai įtarti- nos. Dėl tos pačios priežasties galima manyti, kad ir Nasse- rio liga yra politinė — jis ne- norėjo išvykti iš krašto tokiai padėčiai esant.

Kinijos Mao esąs paralyžias ištiktas Taip sako Maskva, bet neigia Pekinas

Maskva. — Labai patikimos aplinkybės sakantios, kad nuo gegužės mėnesio viešumoje ne- matomas Kinijos Mao Tse- tungas esąs sunkus ligonis — jis rugsėjo 2 buvęs ištiktas la- bai stipraus paralyžiaus. Tik la- bai koncentruota medicinos pa- galba palaikanti jo gyvybę. Jis veikvisia laiką esąs be sąmo- nės, tik retkarčiais sąmonė grįž- tanti trumpam laikui. Ir prem- jeras Chou En-lai iš Ho Chi Minh laidotuvių aną dieną galė- jęs taip staiga išvykti namo dėl tos priežasties.

Žinią gavo vienas Ameri- kos žurnalistas iš Rusijos vy- riausybei artimo šaltinio Mask- voje, bet ką nors tikriau tuo reikalu bus galima patirti tik minint dvidešimtmetį nuo Mao režimo įsitvirtinimo Kinijoje. Jeigu Mao pasirodys, žinia bus buvusi tik tuščias gandas, jei ne, sustiprės tendencija laiky- ti ją teisinga. Žinią jau pradė- jo neigti Kinijos ambasada Maskvoje, bet žinią paleidęs

šaltinis tebetvirtina, kad ji tei- singa.

Kiniją dabar valdąs triumvi- ratas: premjeras Chou En-lai, krašto apsaugos ministeris, maršalas ir Mao įpėdiniu jau pa- rinktas Lin Piao ir dar priedo oficialus partijos ideologas.

— Šveicarija sutiko padėti sekti Amerikos nusikaltėlius, kurie slepia savo pinigų Švei- carijos bankuose, nes ten in- dėlininkų pavardės laikomoms paslapti — jas galima atideng- ti tik teismui leidus.

— Suomijos užsienio reikalų ministeris grįžo namo iš J. Tau- tų sesijos atidarymo ir skelbia, kad iš pasikalbėjimų su JAV ir Rusijos užsienio reikalų mi- nistrais gavęs įspūdį, jog JAV- Rusijos pasitarimai dėl strategi- nių ginklų gamybos ribojimo neeilgai truks prasidėsią Helsinky. Greičiausiai dėl šios priežasties jis taip greit išvy- ko namo.

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Inteligencijos laipsnis paveldėtas ar įsigytas

Skaitome, kad Sovietuose režimui nepatinkama nuomonė draudžiama ir jos autorius baudžiama.

Savotiškai baudžiamas ir Amerikoje tas, kurio nuomonė nesutinka su viešąja nuomone.

Tai parodė likimas Arthur R. Jensen, kuris buvo neatsargus ar drąsus pareikšti savo mokslines išvadas, paremtas ilgais tyrimais, bet kurios nepatiko madingiems šiuo metu teoretikams ir dar labiau nepatiko šio meto specialinio gyvenimo praktikams (Plačiau apie tai rašė N. Y. Times Magazine 1969 rugpjūčio 31).

Kas tas nukrypėlis nuo opinijos:

A. R. Jensen jau dešimt metų yra Berkeley universiteto profesorius, psichologas. Savo tyrimų rezultatais pelnęs trijų universitetų laipsnius. Savo profesijon tiek pasinėręs, kad mažai pasikalba su kolegomis, o apie maištus visai neužsimena — lyg jų nebūtų. Politiškai laikė save liberalu ir rengėsi balsuoti už sen. McCarthy. Kai McCarthy išgruvo, balsavo už Nixoną, nes esą Humphrey tęsiasi Johnsono klaidas.

Savo mokslines pastabas apie inteligencijos, populiariai Amerikoje vadinamos I.Q., testus rašė ir anksčiau. Bet šiuo metu, kuris perlaūžė kupranugarą nugarkaulį, buvo š.m. vasario 15 jo straipsnis, paskelbtas Harvardo "Educational Review" laikraštyje. Straipsnis turėjo nelauktą atgarsį spaudoje ir tarp studentų. Berkeley universitete "Students for a Democratic Society" surengė demonstracijas su šūkiu: "Kovokime prieš rasizmą! Pašalinkime Jenseną!" Grupė vadinamųjų kairiųjų studentų įsiveržė į auditoriją ir nutraukė Jenseno paskaitas. Jensenas turėjo toliau tęsti paskaitas slaptose vietose, kur nepasiekė triukšmadiarai. Dėl nesaugumo pasitraukė net Jenseno asistentas. Namie jo šeima bombardavo laišku ir telefoniniais koliojimai bei grasinimais. Savivaldybė, kuri buvo angažavusi Jenseną švietimo projektui, nutraukė sutartį. Spaudoje toki rimti žurnalistai kaip Joseph Alsop rašė: kam jam reikėjo kalbėti apie nekaltinius dalykus, kam minėt neminėtus...

Kuo jis opiniją sujadino:

Sujadino savo tyrimų išvadom apie inteligencijos (I. Q.) veiksmus, priežastis. Pagrindinis veiksnys — skelbė jis — yra paveldėjimas. Vaiko inteligencijos laipsnis artimas jo tėvų inteligencijai. Ji persiduoda vaikui su tėvų genais.

Jensenas nuvertino aplinkos rolę inteligencijoje, teigdamas, kad nuo paveldėjimo priklauso inteligencija apie 80 nuošimčių, nuo aplinkos, nuo auklė-

Pasipiktinimas Amerikoje, kam profesorius atsakė ne pagal viešąją opiniją

jimo, nuo ūkinių socialinių sąlygų apie 20 nuošimčių.

Adoptuotas vaikas — kalbėjo Jensenas pavyzdžiais — savo inteligencijos laipsniu yra artimesnis kraujo tėvam negu

doptuotojam, nors jų šeimoje jis būtų išaugęs.

Sios Jenseno mintys buvo priešingos dabar madingam tikėjimui, kad žmogų suformuoja aplinka; reikią tik pagerinti

Demonstracijos prie Jungtinių Tautų rugsėjo 20. Demonstracijas surengė Batunas. Toliau matosi Jungtinių Tautų rūmai, kuriuose atsispindi New Yorko dangoraižiai. Nuotr. V. Maželio

Kiškiai graso okupuotos Lietuvos sodam

Sodų Lietuvoje dabar esą 45 tūkstančiai hektarų, iš kurių 21 tūkstantis esą "visuomeniniai", tai yra kolchozų-sovchozų sodai (ir uogynai), o 26 tūkstančiai tebėra "sklypeliuose", daugiausia senose sodybose.

"Plotai atrodytų nemaži, bet parduotuvėse vaisių vis dar stinga, ypač žiemą", pažymi Tiesa (rugs. 10), ir pasakoja sodininkystės tresto sumanymus, kaip būsią stengiamasi sodų reikalus taisyti. Pripažįsta, kad sodus reikia, tarp kita ko, ir apvertti (nors šiaip į tvoras partijos ideologai žiūri kreivali, kaip į privačiasavininkiskumo požy-

mį...). Bet, sako, dabar mums skiriama tik apie du procentus sodams aptverti reikalingo vienos tinklo" ... Tiesa, tas tinklas esąs be reikalo pertankus, sodams pakaktų ir retesnio, taigi iš tos pačios vielos išėitų daug daugiau tinklo, bet retesnis tinklas planuose nenumatyta... Žinoma, kai tik du nuošimčiai sodų aptverti, tai nelengva juos apsaugoti nuo kiškių. Medelynuose esą bandomos žemaičių vaismedžių veislės, bet, esą, kokia prasmė sodinti naujus sodus, jei nėra kuo jų iš anksto aptverti: po žiemos kiškiai paliks tik stagarus. (E.)

ūkinės — socialines sąlygas, ir inteligencijos laipsnis pakils.

Jenseno teigimai griovė optimistinį įsitikinimą, kad žmogaus prigimtis yra tabula rasa; kad joje tas įsigalės, ką duos jam aplinka. Jenseno mintis priešinga šiai teorijai: pagal ją žmogus, jau prieš gimdamas, turi savo prigimty paveldėtus inteligencijos sugebėjimus.

Jensenos mintys buvo dar didesnis smūgis socialinio sąjūdžio praktikams. Smūgis tuo, kai, anot Alsopo, Jensenas prabilo apie dabar mažiausiai kalbėtiną dalyką. Būtent, Jensen tvirtino, kad baltojų grupė inteligencijos laipsniū lemiančių genų skaičius yra didesnis nei juodojų grupė.

Tarp juodųjų I.Q. laipsnis esąs žemesnis 15 punktu nei tarp baltųjų. Jo tyrimai rodė, kad tik 3 nuošimčiai juodojų grupė prašoka 115; baltojų grupė tokių esą 16 nuošimčių. Tarp baltųjų 1 nuošimtis prašoka 140; juodojų grupė tokių esą 6 kartus mažiau.

Tyrinėjimai Marylande parodė, kad 40-44 metų juodųjų

vyrų 31 nuošimtis yra žemiau nei 70, vadinas, protiškai atsilikę. Tarp baltųjų tokio pat amžiaus vyrų ten esą tik 1,5 nuošimčio žemiau 70 punktu.

Tiem, kurie sakė, jog juodieji yra atsilikę dėl to, kad jie gyvena ūkinėse socialinėse blogesnėse sąlygose, Jensenas atsakė vėl savo tyrinėjimų duomenimis: esą indėnų inteligencijos laipsnis aukštesnis už juodosios grupės, nors jie gyvena žymiai blogesnėse sąlygose nei juodieji, — indėnų vaikai dažnai net nepakankamai maitinami.

Praktinės išvados:

Tie, kurie siekia išlaikyti segregaciją, mokyklose nemaišyti juodųjų ir baltųjų, Jenseno tvirtinime rado sau naują argumentą.

Tie, kurie siekia segregaciją panaikinti, ėmėsi sau nepalankią tą I.Q. tyrimų praktiką panaikinti. Esą spaudžiami iš šalies, New Yorkas ir Washingtonas jau anksčiau atsisakė nuo I. Q. testų mokyklose. Po dabartinio Jenseno straipsnio, kuris priešininkų propagandoje išgarsintas kaip rasizmas ir net hitlerizmas, uždraudė testus Los Angeles. Svarsto uždraudimo klausimą ir Philadelphia.

IŠ VLIKO TARYBOS VEIKLOS

Rugsėjo 5 New Yorke įvykusiame Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto tarybos posėdyje valdybos pirmininkas dr. J. K. Valiūnas padarė platų pranešimą apie savo patyrimus šią vasarą viešint Europoje, kur jam buvo progos matytis su eile laikraštinių, visuomeninių ir valdžios pareigūnų keliuose Europos kraštuose.

Aplankytiems, greičiausia ir visiems Vakarų Europos kraštams panašiai būdingas bruožas, kaip Vliko pirmininkui teko įsitikinti, yra tarp ko kita ir tas, kad spaudoje Baltijos kraštai reta kur ir retai kada tepaminimi, tad ir plačiuosiuose visuomenių sluogsnuose tu kraštų problema nėra aktuali.

Baltijos kraštų problema, tačiau, gerai žino visose užsienių reikalų ministerijose. Tik ir čia nematyt duomenų, kad bent kuri nors valstybė būtų pasiryžusi dabar ar bent netolimoj ateityje dėti apčiuopiamų pastangų padėti tiems kraštams išsiskirti iš nelemtai pirmosios priklausomybės Maskvai ir atgauti nepriklausomybę. Tokį padėties apibūdinimą Vliko pirmininkui patvirtinę visi jo matyti Lietuvos diplomatiniai atstovai Europoje: V. Balickas Londone, prof. J. Baltrušaitis Paryžiuje, dr. A. Gerutis Berne. Panašiai esanti lietuvių organizacijų va-

dovų nuomonė Vokietijoje, Anglijoje, Prancūzijoje ir kitur.

Būdamas Vokietijoje, Vliko pirmininkas turėjo progos telefonu pasikalbėti su Ukrainos prezidentu egzileje p. Levickiu, su kuriuos sutarė turėti išsamesnį pasitarimą, kai įsiai lapkričio mėnesį lankysis Amerikoje (kiek anksčiau su p. Levickiu asmeniškai matėsi dr. A. Gerutis ir V. Sidzikauskas). Londone Vliko pirmininkas turėjo pasikalbėjimą su lenkų karo veteranų vadais, gen. maj. Z. Czarniekiu ir kitais.

Vliko vicepirmininkas J. Audėnas referavo tarybai apie Vliko valdybos keturis posėdžius, apie prezidentui Nixonui pasiūstą sveikinimo telegramą amerikiečių astronautų sėkmingo žygio į mėnulį progą, taip pat apie broišruos "Lithuania: How Much Do We Know About Her?" leidimo eigą. (Brošiūra baigiama spausdinti, jau gauta daug užsakymų, apmokėtų po 10 centų už kopiją, rugsėjo gale užsakymais jau bus išsiūsta. Užsakymai siūstini Vliko adresu: 29 West 57 St.—10 Fl., New York, N.Y. 10019).

Vliko vicepirmininko pranešime dar buvo pažymėta, kad a) ryšium su 30 metų sukaktim nuo Ribbentropo - Molotovo sandėrio Maskvoj, buvo išleisti tuo klausimu plačiai dokumentuoti Eltos biuletiniai anglų, vokiečių, italų ir prancūzų kalbomis, o rugsėjo mėnesį išeis tai temai skirtas biuletinis ir ispanų kalba;

b) dokumentų rinkinys apie Ribbentropo - Molotovo (arba Stalino-Hitlerio) sandėrį ir juo remiantis pradėtas Europos teritorijų dalybas bei Lietuvos okupaciją jau yra peržiūrimas ir rengiamas išleisti, kaip atskiras leidinys;

c) paskutinį rugpjūčio savaitgalį Vliko pirmininkas dalyvavo Septintajame Amerikos Lietuvių Kongrese Detrote ir Vliko vardu kalbėjo baigiamajame to kongreso posėdyje, o vicepirmininkas J. Audėnas studentų ateitininkų stovykloje (Arien, Pa.) skaitė paskaitą apie galimybes ir būdus studentams dalyvauti darbuose, kuriais stengiamasi padėti Lietuvai atgauti nepriklausomybę.

Sio Vliko tarybos posėdžio prezidiume buvo Jonas Vilgaly, Maž. Liet. Saj. atstovas, pirmininkas, ir Pranas Vainauskas, L. Krikšč. Dem. S-gos atstovas, sekretorius. (Elta)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruosiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiąjaime New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvalraus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybų atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papildom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviam. Pristatom į namus liet. sidlandzius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, palтамs ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIŠKAS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nutraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žibūrys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandėlė — KTYM banga 1460 sekmdieniais 5-5:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHLL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

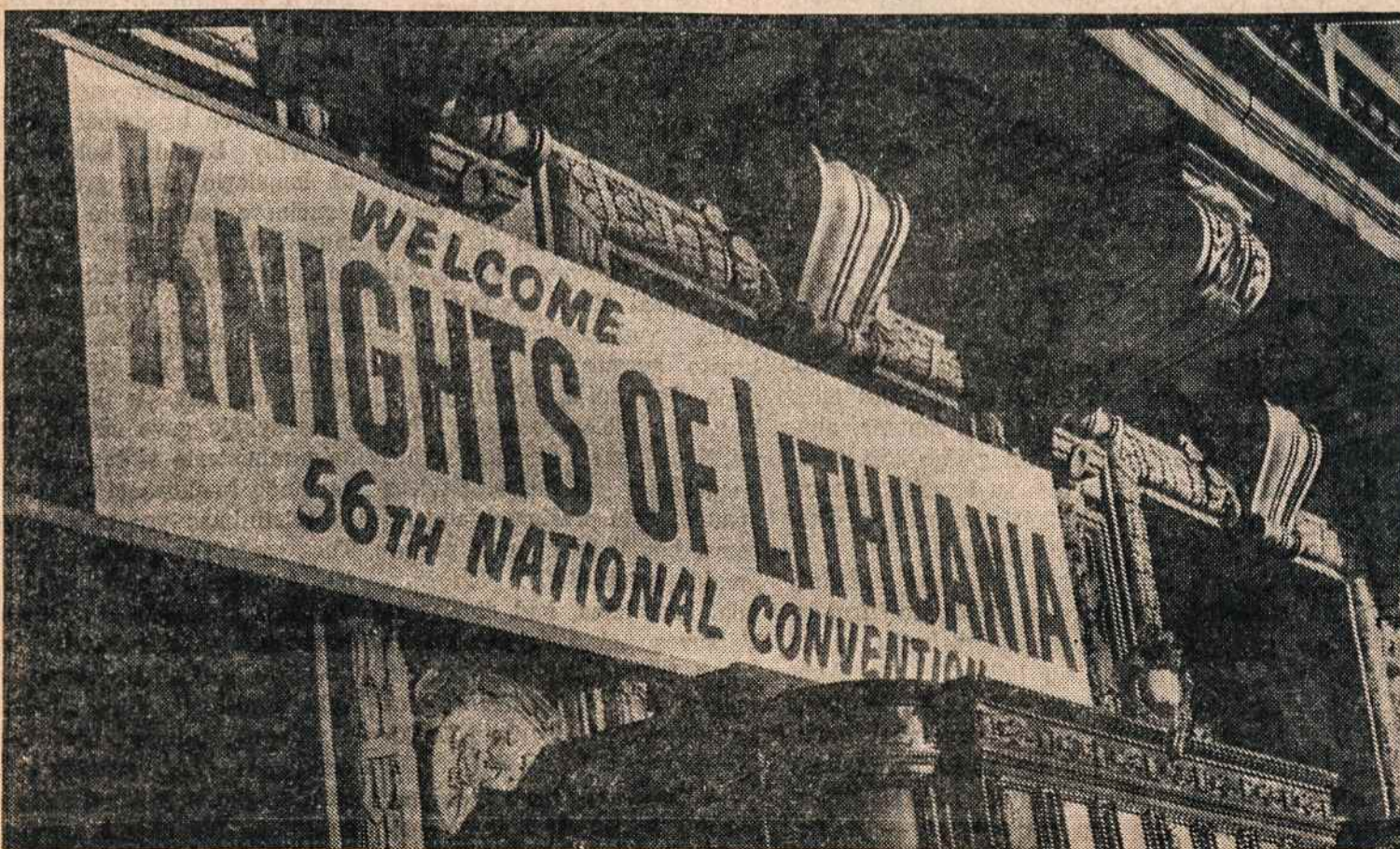
LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apstoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOSIATĖS KELIONĖN? ... Nepamirškite!

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 212-847-5522

Newarke, kai buvo Lietuvos vycių seimas, prie miesto rotušės — City Hall — buvo pakabintas plakatas, sveikinęs seimą. Nuotr. V. Maželio

DARBINIŲ KAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923 THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBINIŲ KAS ir LIET. ŽINIŲ... Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Amerikoje ir Lietuvoje

Dėmesį patraukia tikėjimo reikalai. Praeitėje krikščionių tikėjimas prasidėjo ir išaugo priespaudoje ir persekiojime. Apsilpo ar iškrypo, kai krikščionių tikėjimo išpažintojai, gautą laisvę piknaudodami, patys virto prispauždėjais ir persekiojami.

AMERIKOJE

Aplinkybės: Laisvė tikėjimą apibūtinanti ir praktikuoti. Laisvė bažnyčiai bendruomenei savarankiškai tvarkytis. Privilegija bažnyčiai — atleidžiama nuo mokesčių. Kunigui viešojo pagarba — didesnei nei Europos kraštuose.

Tikinčiųjų aptarnavimas: Vienam kunigui tenka 600 tikinčiųjų. Bet skundžiamasi, kad kandidatų į kunigus ir vienuolių vis labiau trūksta.

Trūksta gal dėl opinijos, kurioje kunigo pašaukimas rodomas nepatrauklus. Parapinių mokyklų tinklas siaurėja, ir mokinių skaičius jose mažėja. Mažėja auklėjamos įtakos galimybės.

Kunigų bendruomenė: Gausėja pasitraukiančių iš kunigo pareigų. Gausėja tarp kunigų popiežiaus ir vyskupo autoriteto nepripažinimas, pasikliaujant sava išmintimi ir atsakomybe.

Nuo autoriteto atskirų kunigų ar jų grupių labiausiai tolstama trim klausimais: dėl celibato, dėl gimimų kontrolės, dėl tikėjimo tiesų aiškinimo. Pasisako prieš celibatą, prieš kontrolės draudimą, o tikėjimo bei moralės tiesų aiškinime stiprina racionalizmą ir natūralizmą (Prieš tai pasisakė popiežius Paulius!).

Kunigų tolimą nuo autoriteto ir kai kada atrišų jų kritiką vieni kitiems moraliai pakursto spaudos sudaroma opinija, darydama iš tolstančių nuo autoriteto herojus.

Sugretinimas rodo, kad Amerikoje laisvės ir pertekliaus bei opinijos įtakoje bažnytinė bendruomenė silpnina savo įėgas iš vidaus. Lietuvoje ją silpnina ir sprogdina iš šalies, valdžios klaida ir smurto priemonės.

LIETUVOJE

Aplinkybės priešingos: Trūkdymas ar persekiojimas tikėjimą išpažintiems. Su tikėjimu kovojančios valdžios kontrolė (kulto komisaras) bažnyčiai bendruomenei. Kunigui paniekta spaudoje, lyg jis būtų ne pilnateisis pilietis. Mokesčiai už naudojimąsi bažnyčia pamaldom padidinti — kaip pramoginėm vietom.

Tikinčiųjų aptarnavimas: Sunksnis, nes vienas kunigui tenka apie 2,500 tikinčiųjų. Kunigų prieauglis mažesnis nei išmiršančių skaičius, nes teledižiamai įšventinti per metus tik 5. Pamaldos kontroliuojamos, ir dėl pamokslų kunigai gali būti tardomi ir atimamos jiems kunigo teisės. Jaunimo iki 18 m. amžiaus neleidžiama mokytis tikėjimo tiesų.

Kunigų bendruomenė: Nors kandidatus į seminariją tvirtina kulto komisaras, kandidatų netrūksta. Viešai pasitraukusių iš kunigo pareigų yra ne daugiau kaip nepriklausomoje Lietuvoje (kiek slapty agentų — kas žino!).

Nuo vyskupų (kurių pareigose yra tik du!) kunigus atitaurkia ne pažiūros dėl gimimų kontrolės ar pan., bet valdžios sąmoninga taktika — kiršinti kunigus prieš vyskopus. Pvz. kulto komisaras stengiasi pasirodyti kunigo pusėje, jei kuris ateina skystis dėl perkėlimo — esą jis nieko neturįs prieš tą kunigą, bet vyskupas to norįs...

Priešrinkiminės kovos epizodai Vokietijoje

Pasitaiko visiem valdžios vyram padaryti pažadų, kurie pasukui neištesimi. Taip atsitiko ir Vokietijos kancleriui Kiesingeriui. Jis 1968 balandžio mėn., kalbėdamas Konstancoje prieš krašto rinkimus mitingė, pažadėjo duoti savo gyvenimo istoriją. Reikalinga, sakė jis, kad jaunoji karta žinotų ką galvojo ir ką darė Hitlerio režimo metu dabartinis Vokietijos kancleris. Pabrėžė, kad jo gyvenimo istorija būsianti parašyta laikantis mokslisko metodo, gero istoriko ir kad ji pasirodysianti netrukus.

Bet jau po to praėjo 16 mėn. ir knygos dar vis nėra. Atrodo, kad ir pats kancleris nuo tos minties atsiskė. Ir tai įvyko dėl ne nuo jo priklausiančių priežasčių: nerado, kas imtųsi plunksnos, kad parašytų Kiesingerio veiklą nacių laikais. To darbo nenorėjo imtis naujosios generacijos studijozai, nes jie patys nėra pergyvenę nacių režimo, nors tai būtų kaip tik išėję į naudą Kiesingerio istorijai, nes knyga būtų parašyta bešališkai. Nesimė to darbo nė vyresnės kartos istorikai, kurie iš asmeniškų patirčių žino, kaip buvo sunku lauruoti nacių režime. Taiėi visi, dėl vienkios ar kitokios priežasties, atsisakė to darbo. Knyga apie

Kiesingerio gyvenimą ir veiklą nacių laikais dar lieka neparrašyta.

Tačiau, kaip tikėtai kelios savaitės prieš parlamentu rinkimus, viena Darmstadto leidykla išleido knygą, parašytą jaunos moters, kurią Kiesingeris pažino perėitų metų rudenį Berlyne krikščionių demokratų seime metu, kada, jam sėdint už prezidiumo stalo, toji moteris — Beate Klarsfeld — prisėkusi prie jo, rėžė į veidą su epitetu "Nacis". Tą pat dieną Berlyno teismas nuteisė Klarsfeld metams kalėjimo (vėliau apeliacinis teismas bausmę sumažino iki 4 mėnesių sąlyginai). Tai buvo precedento neturįs atvejas, kada valdžios galva, višų dalyvių akivaizdoje, gauna nuo moters antausį. Klarsfeld knyga pavadinta "PG 2633930 istorija" (PG — Parteigenosse, o numeris nacių partijos bilieto numeris).

Iš tos knygos matyti, kad Kiesingeris istoi į nacių partiją 1933 balandžio mėn., kada Hitleris jau buvo valdžioje, turėdamas 29 metus amžiaus, kada visi skubinosi isigviti partijos bilietu. Laikraštis "Die Zeit" rašo, kad Klarsfeld knygą yra nemaloni tiek pačiam Kiesingeriui, tiek io partijai, tiek ir visiems vokiečiams, nes iš jos

matyti, kad Kiesingeris nešiojo rudą uniformą garbingai ir sėkmingai.

Cia reikia prisiminti, kokio įspūdžio vakarų pasaulyje sudarė Kiesingerio išrinkimas Federalinės Vokietijos kancleriu. Jau tada imta šaukti "nacis". "Herald Tribune" didžiausiomis raidėmis pirmame puslapyje pranešė: "Buves nacių Federalinės Vokietijos kancleris". Nedaug trūko, kad Kiesingeris, iš visų pusių užjamas nacių, tikrų ir netikrų draugų patariamais, būtų atsisakęs kanclerio posto. Tačiau tada jį išgelbėjo dabar taip smarkiai kanclerį puolęs "Spiegel". Jis iš savo archyvo ištraukė dokumentą, kurio nė pats Kiesingeris nežinojo: 1944 Kiesingeris, užsienio reikalų ministerijos radijo propagandos vicedirektorius, buvo vieno savo pavaldinių užtikinti pasaulį, kad Vokietija yra nenugalima ir kad naujoji Hitlerio sukurta santvarka yra idealus Europos sprendimas". Iš to Klarsfeld daro išvadą, kad Kiesingeris esąs karo nusikaltėlis, nes jis tobulai stumė nacionalsocializmo karinę mašiną.

Gal tasai Kiesingerio skundimas buvo jo pavaldinio tik asmeniškų sąskaitų suvedimas, betgi Kiesingeris buvo pavyzdingas nacių partijos narys. Jis niekad neturėjo nemalonumų partijoje ir joje išbuvo iki 1945 gegužės mėn. — iki Vokietijos

katastrofos galo. Jo prestižas: kaip rašo Klarsfeld, partijoje buvo toks aukštas, kad 1945 sausio mėn. vienas aukštas propagandos ministerijos valdininkas Kiesingerį rekomendavo Goebbelsui "kaip žmogų, kuris savo patirtimi radijo propagandoje geriausiai atlieka savo uždavinį".

Kiesingeris, paskirtas į Ribbentropo įstaigą 1941, tuojuo padarė karjerą: tapo politinio departamento radijo vicedirektorium ir propagandos Rytams sekcijos vadovu. Tai buvo labai rimtos pareigos ir reikalavo iš Kiesingerio didelio darbo. Jis vadovavo ir kontroliavo propagandą užsieniui, varomą trisdešimčia įvairių kalbų, skleidamas režimo doktriną ir melus. Jis visam tam darbu davė dirktyvas. Štai viena jų: "Reikia įtikinti pasaulį, kad Vokietija yra nenugalima ir kad naujoji Hitlerio sukurta santvarka yra idealus Europos sprendimas". Iš to Klarsfeld daro išvadą, kad Kiesingeris esąs karo nusikaltėlis, nes jis tobulai stumė nacionalsocializmo karinę mašiną.

Minėtas laikraštis "Die Zeit", pasirodžius Klarsfeld knygai, emė ginti kanclerį: jis daręs tik tą, ką darė milijonai vokiečių karių frontuose — vedė Hitlerio karą geriausiai galimu būdu ir kenkė priešui kuo tik galėjo.

Klarsfeld knyga paliečia kitą opų klausimą. Kiesingeris visada neigė žinojęs apie nacių žiaurumus. Kartą pašauktas liudininku, kai buvo teisiamas vienas buvęs diplomatas, pareiškė, kad jis su pasibaurėjimu skaitęs priešų ir neutralių kraštų spaudos ir radijo pranešimus, kurie patekdavo ant jo stalo apie kankinimus ir žudymus nekaltų žmonių. Jam tada viša atrodė tik "purvina propaganda". Jis negalėjęs įsivaizduoti, kad jo tauta susiteptų tokiais baisiais nusikaltimais. Tik į karo galą pradėjęs abejoti, o visą tiesą sužinojęs tik karui pasibaigus.

Dėl šito dalyko Klarsfeld kaip tik labiausiai kimba Kiesingeriui į atlapus. Ji cituoja protokolą vienos konferencijos, kuri įvyko 1944 balandžio mėn. Krummhuebeleje, kurioje dalyvavo okupuotų kraštų žydų naikinimo specialistai, be

to, dar Kiesingerio įstaigos atstovai ir Himmlerio įgaliotinis, kuris padarė konferencijoje pranešimą. Pagal jį žydų klausimas Europoje yra baigtas ir likviduotas biologiškai. Žydų sunaikinimas Rytuose atėmęs tai prakeiktai rasei pasukutinius biologinius rezervus. Pagaliau Himmlerio atstovas faktais pailustravo visos likvidacinės operacijos detales. Neįtikėtina, sako Klarsfeld, kad Kiesingeris iš savo įstaigos atstovų, grįžusių iš tos konferencijos, nebūtų girdėjęs ir neskaityęs tos konferencijos protokolo.

Tačiau, objektyviai į šį reikalą žiūrint, reikia susipažinti su oficialia Kiesingerio biografija, kurią Vokietijos ambasados išsiuntinėja spaudai, kai Kiesingeris išvyksta į užsienį. Štai kas rašoma apie Kiesingerį Vokietijos ambasados Tokijo leidinyje: "Nežiūrint to, kad Kiesingeris dėjo visas pastangas perorganizuoti rezistenciją po nepavykusio prieš Hitlerį atentato 1944 liepos 20, kad jis padėjo politiškai persekiojamiems, kai 1945 grįžo namo, amerikiečių buvo internuotas 18 mėnesių. Bet tai buvo tik formalumas, tik automatinis areštas, nes Kiesingerio paleidimas į laisvę kaip tik rodo, kad jis aktyviai ir sėkmingai buvo kovojęs su nacių režimu".

Dabar, vykstant priešrinkiminei propagandai, netrūksta Kiesingerį gimančių ir giriančių balsų. Pvz. krikščionių demokratų partijos generalinis sekretorius Heck rašo: "Pereinamieji laikotarpiai visada yra didelių asmenybių metas. Kiek daug patirties ir kiek išminties sukaupe savyje toks vyras, kaip Kiesingeris, kuris jau nuo jaunystės pasižymėjo nepaprastais gabumais".

Grįžtant prie Klarsfeld knygos, vis tik ji yra kancleriui smūgis, kuris tačiau nelems rinkimų davinį. Kai kas aiškina, kad Klarsfeld knyga yra socialdemokratų atsikersijimas už krikščionių demokratų kitados labai smarkų Willy Brandt puolimą, kada tas buvo apšauktas politiniu emigrantu, tėvynės išdaviku, karui pasibaigus grįžusį į Berlyną Norvegijos majoro kariškoje uniformoje. Kai kas tada Brandtą kaltino (bet tai buvo neteisiškas), kad jis net kovojęs prieš vokiečius, kai tie okupavo Norvegiją. O Adenaueris savo laiku dar iškėlė vieną Brandto "kalbę" — jis buvo nelegalus kūdikis...

Abejojama, ar Klarsfeld knyga pakels socialdemokratų balsų skaičių. Bet yra kita galimybė: ar kartais neonaciai neatiduos savo balsų už Kiesingerį, kuris pagal Klarsfeld knygą, buvęs pavyzdingas nacis?

O rinkiminė kova šiemet yra kitame ženkle. Abiejų didžiųjų partijų priešrinkiminiai mitingai yra trukdomi suorganizuotų jaunų rėksnių, kurie savo šūkavimais ne tik neleidžia kalbėtojams prabilti, bet dargi apmėto kiaušiniai. Taip atsitiko pačiam Kiesingeriui ir Bavarijos katalikų partijos vadui Schmidtui. Atrodo, kad visa "kova" daugiau nukreipta į krikšč. demokratų, negu į socialdemokratų. Rinkimai, kurie įvyks rugsėjo 28, parodys tos kovos ir jos priemonių sėkmingumą.

J. Sav.

nas namas rinkoje. Riogsojo dar atskiri mūrai ir kreivi surūkė senieji kamainai. Kad vokiečiai nebūtų taip griežtai uždraudę fotografuoti, kaip ir revolverius nešioti, būčiau galėjęs palikti istorijai tas liekanas kaip lietuvišką Karnaką ir Luxozą.

(Bus daugiau)

Demonstracijos prie Jungtinių Tautų rugsėjo 20 d., priekyje — Operetės choras, tribūnoje iš k. į d. K. Miklas, JAV transporto psekretorius Walter L. Marzan, A. Maziška, kun. N. Trepsa, Lietuvos gen. konkulus A. Simutis. Nuotr. R. Kisieliūnas

dabar raminosi, kad Dievas rūpestingai Lietuvą globojais.

Punsko kalnuotosios apylinkės apgynė ir nuo karo piktenybių. Čia vokiečiai vengė atakuoti geras rusų pozicijas ir užtai čia maža buvo išdegintų sodžių. Tik toliau Bécėlų parapijoj nušvilpė ugnies vėtra ir priverė žmones raustis žemėse žiemos butus.

Stipresnių įspūdžių mėgėjai net skundėsi, kokio čia būta karo, kad per šešis mėnesius rusai teplėšė ūkininkus, gaudė ežeruose žuvis, bombas mėtydami, gadinę mergas per "gvolatą", ligomis apkresdami, ir visus pašalius tederę be jokios sarmatos. Kas valandą bepakylą bėgt nors už "matuškos" Volgos, jie čia tik priekabių ieškoję, kiekvieną lietuvių šnipu įtardami.

Todėl vokiečių užėjimas net gero įspūdžio padaręs. Šie buvo tvarkingesni, šakų soduose nelaužė, turtų kvailai nenaikino, kol kas elgėsi korektingai ir mergų "negvaltavojo", nors, žinoma, jų meilingo palankumo nevengė.

Karo kapelionas net skaitęs klebonui raštą, kad karo vadas Hindenburgas prieš tris savaites uždraudęs kariuomenei skriausti Lietuvos kraštą, kadangi lietuviai esą rusų, ne vokiečių priešininkai. Gyęs taip pat būti nemandagiems su kulnigais, kurie yra žmonių di-

džiai gerbiami ir įtakingi, juoba plėšti bažnyčias ir klebonijas arba versti jas ligoninėmis.

Susirūpinę medžiais giriose, žuvimis ežeruose, net šunimis jų būdose ir milijonu kitokių menkniekių, vokiečiai paleido per sodžius taip pat porą savo prievaizdų, kurie daboją, kad žmonės nevalgyt per miegą. Išlipintas Suvalkų kreishauptmano įsakymas (vokiečių ir lenkų kalba), draudžias šiaudus kloti galvijams ir liepiąs, kaip ir šieną, vežti į Suvalkus kariuomenės reikalams. Už to įsakymo nevykdymą turėjo atsakyti šaltysčiai.

Prakurų žmonės gaudavo imtis iš miško tik trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 7 val. ryto ligi 6 val. vakaro, tam reikalui gavę "Seine", bet be kirvio ir skerspjūvės. Savavaliame grėsė konfiskacija ir bausmės ligi 30 markių.

Man čia besaktis (spalių 22 d.), ūkio inspekcija paskelbė, kad ji "leidžia" žmonėms pasilikti maisto ne šešioms mėnesiams, kaip tai buvo leista liepos mėn. 16 d., bet visiems metams. Šitas maloningasis leidimas buvo suredaguotas jau ir lietuvių kalba. Iš to žmonės nusprendė, kad rusas nebeateisias taip greit kaip daugelis tikėjosi.

Du pilvoti policininkai ėjo teisėjų pareigas sparčiai ir saliamoniškai. Kai vienas iš val-

dinių suderėjo su antruoju parduoti jam kiaule už 30 rublių, bet neparlavė, laukdamas gauti iš trečiojo dar daugiau, teismas akies mirksniu priteisė atiduoti kiaule pirkėjui, bet pirma bylininkai turėjo sumokėti 20 markių teismo išlaidų. Teismo autoritetas buvo toks didelis, kad abi pusės buvo patenkintos ne mažiau už pačius teisėjus. Kaštelionas Liudvikas Pociėjus, kadai būdamas čia storasta, vargu bebuvu pasižymėjęs tokiau ap sukrumu.

Kunigų Simoničio ir Karvelio malonai priimtas ir pavaišintas, o dar šauniau lietuviškoj klėtėlėj pernakojęs, ryto apžvelgti platų tos aukštumos horizontą ir pasileidau į mūsų lauką Kalvarijos pusėn.

Prie paties Punsko dar maža buvo matyti geležinių kurmių darbo. Išplėsti, išdraskyti Mergutrakio ūkininkai dar įsimanė šiek tiek laukų apstėti. Bet jau Skersabalai, Raudeniškiai ir visa pakelė pro Orijos ežerą buvo vienas knisynis, spėjas, berods, jau piktžolėm apželti. Daug kartų teko lipiti iš suvalkietišku "leiterių", nenorint vertis stačiai galva į apkasus, skersai kelią išraustus. Nė gyvos dvasios nebuvo tuose išdanguose, aplaidžios niaurume sustingusiuose. Tik prie pat Orijos ežero radau vyrų šienaujančių. Matyti, ir čia sezonai buvo

įsimaišę. Įsiriežęs vokietis čia daboją rusų belaisvius, kurie krovė kūgius.

MANO TĖVIŠKĖJE

Pagaliau išvydau kalėjimu ir pamišėlių ligoninė garsią Kalvariją, šalia kurios buvo mano tėviškė ir kur aš baigiau savo pradžios mokslus. Jeigu teisybė, kad Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius 1640 metais čia emė statyti koplyčias pagal Jeruzalės planą, tai paskiau ta Oginskių sodyba ant Šešupės kranto tikrai nusipelnė žydiškojo miesto vardą. Kai kunigaikštis Koributas Višniovieckis XVIII a. pradžioj čia statė pirmą bažnyčią, kai kas tą vietą dar Kaušpile vadino. Man neteko patirti, iš kur tas vardas atsirado nei kodėl jis pradingo. Šiaip ar taip Kalvarija prieš karą buvo vienas iš stambiausių mūsų miestų su ilga praeitimi, plačia prekyba ir jau minėtomis garsenybėmis. Čia yra gimęs taip pat garsusis istorikas Maciejauskas. O dabar...

Koks liūdnas spektaklis! Nuo bažnyčios ligi plento nebeliko nė vieno namo, nė vienos krautuvės, kur aš pirkinėjau pirmus saldinius ir pirmas saulogrižių sėklas. Žmonės, kurie nebuvo su rusais išlaktę, ankštai gūžėsi sudėgintų trobesių rūsyse, naujai kaminus pristatę. Stebuklingu būdu pati bažnyčia sveika išstovėjo ir dar vie-

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

DIDŽIOSE DŽUKU AUKŠTUMOSE

Nors patogiausias kelias dabar buvo plentas į Kalvariją ir nors ten mane traukė pamatyti, kas pasiliko iš mano tėviškės, bet susimasinau dar dieną paaukoti ir apžvelgti mėlynasias džukų aukštumas, kurios čia traukiasi nuo Rudaminos į Punska.

Pirmas vaizdas, berods, nebuvo iš geografijos srities. Šalia kelio už šeštokų pamačiau žmogų ariant vienu arkliai ir įkandin sekiojant vokiečių su kančium. Dar ilgai pravažiavęs stebėjau tą keistą orę... Nė vienas apsigręžime kareivis neatstojo nuo artoje minte mindamas jam kulnis. Jeigu jam rūdėjo kuodaugiausia dirvos užarti naujam vokiečių armijos derliui, jis būtų geriau padaręs, užuot taip stropiai sekiojęs pasukui, pats imdamasis žagrės. Bet, matyti, kito arkljo apleistam dvare nebuvo. Šiaip ar taip, pats artojas su šitokia kančiuo-

tu prievaizdu jautėsi tikru baudžiauninku.

Toliau kalnuose pastebėjau ir kitokių keistenybių. Žmonės tik dabar, spalį mėnesio pabaigoje, čia baigė šienavę. Patyriau, kad čionai, kaip ir visoj pafrontėj, rusai viską atsidėję naikino, išmindžiojo javus arba nukapėjo varpas, soduose vaisius nuraškė su šakomis... Bet žolės nebuvo tiesiog tik nepaprasto sausmečio. Dėl dabar jos gražiai ir netikėtai prižėlė. Dar didesnis stebuklas atsitiko su javais. Susigraudinę ūkininkai plonai aparė ašaromis palaistę nukapotus varpas ir šit dabar laukai puošniai želmėniu sužaliavo bent aiteinančių metų laimei. Prieš šimtą metų panašiai čia atsitikę, kada Napoleono armija, žygiuodama į Rusiją, stogus nuo trodžių plėšusi arkliais kloti, o javus nupjoviusi šieno vietoj. Rugsiai tada tais pačiais metais ataugė ir davė gero derliaus, nors spalį mėnesio pradžioj užklupė dideli šalčiai. Žmonės ir

Prie lietuvių liaudies meno parodėlės, įvykusios rugpjūčio 16-30 Hartforde, Constitution Plaza. Radijo stoties WTIC atstovas kalbasi su parodėlės rengimo komiteto pirmininke Regina Žiuriene. Kairėje LB pirm. Alf. Dzikas.

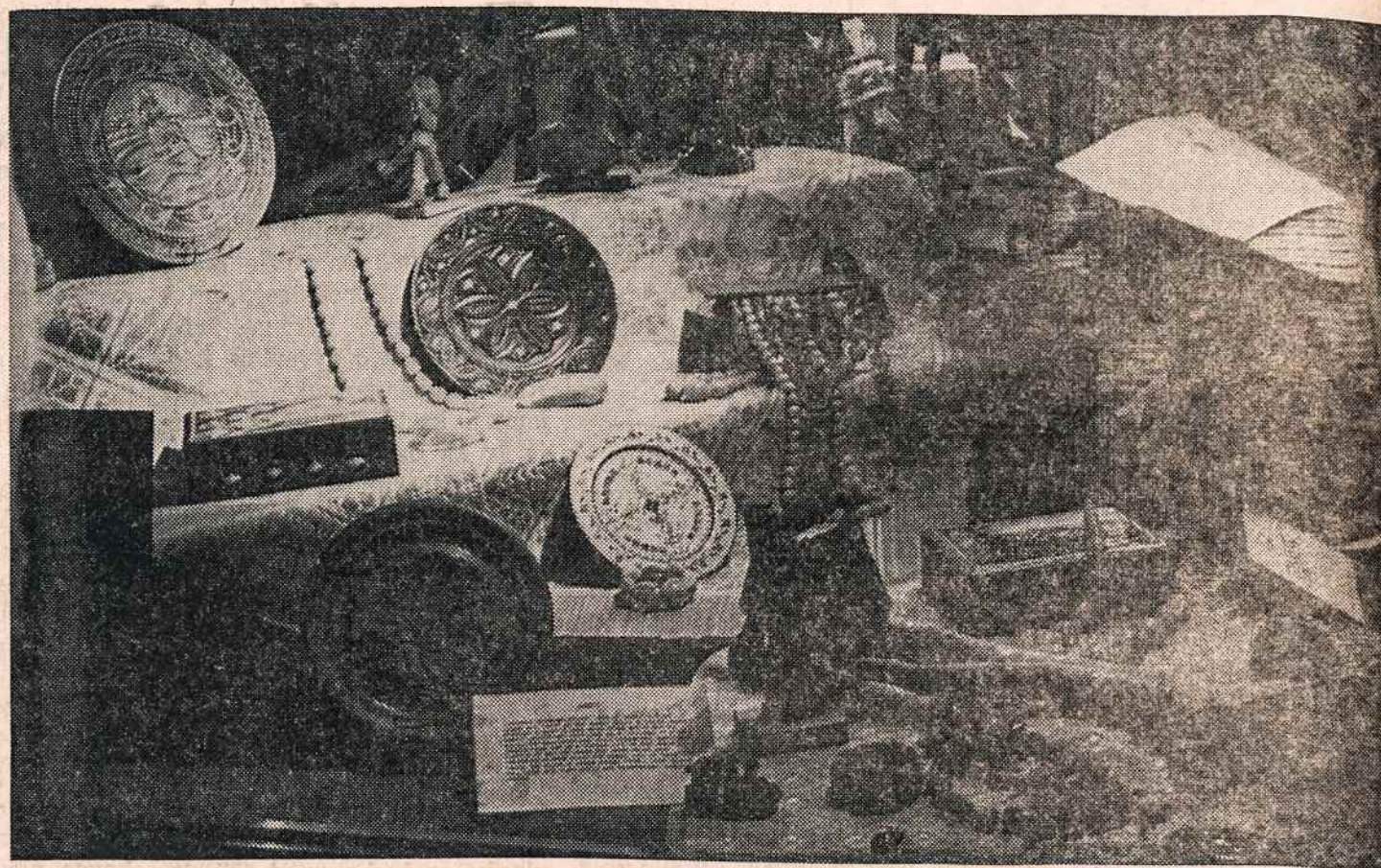
Lietuvių liaudies meno paroda Hartforde

Rugpjūčio 16-30 Lietuvių Bendruomenės Hartforde apylinkė suruošė lietuviško liaudies meno parodėlę, kuri buvo išstatyta pačiam Hartforde centre — Constitution Plaza. Parodėlės tikslas buvo supažindinti Amerikos visuomenę su lietuvių liaudies menu ir tuo būdu pagarsinti Lietuvos vardą. Tam tikslui labai tiko Constitution Plaza, nes čia vasaros metu kas dieną atsilanko tūkstančiai žmonių.

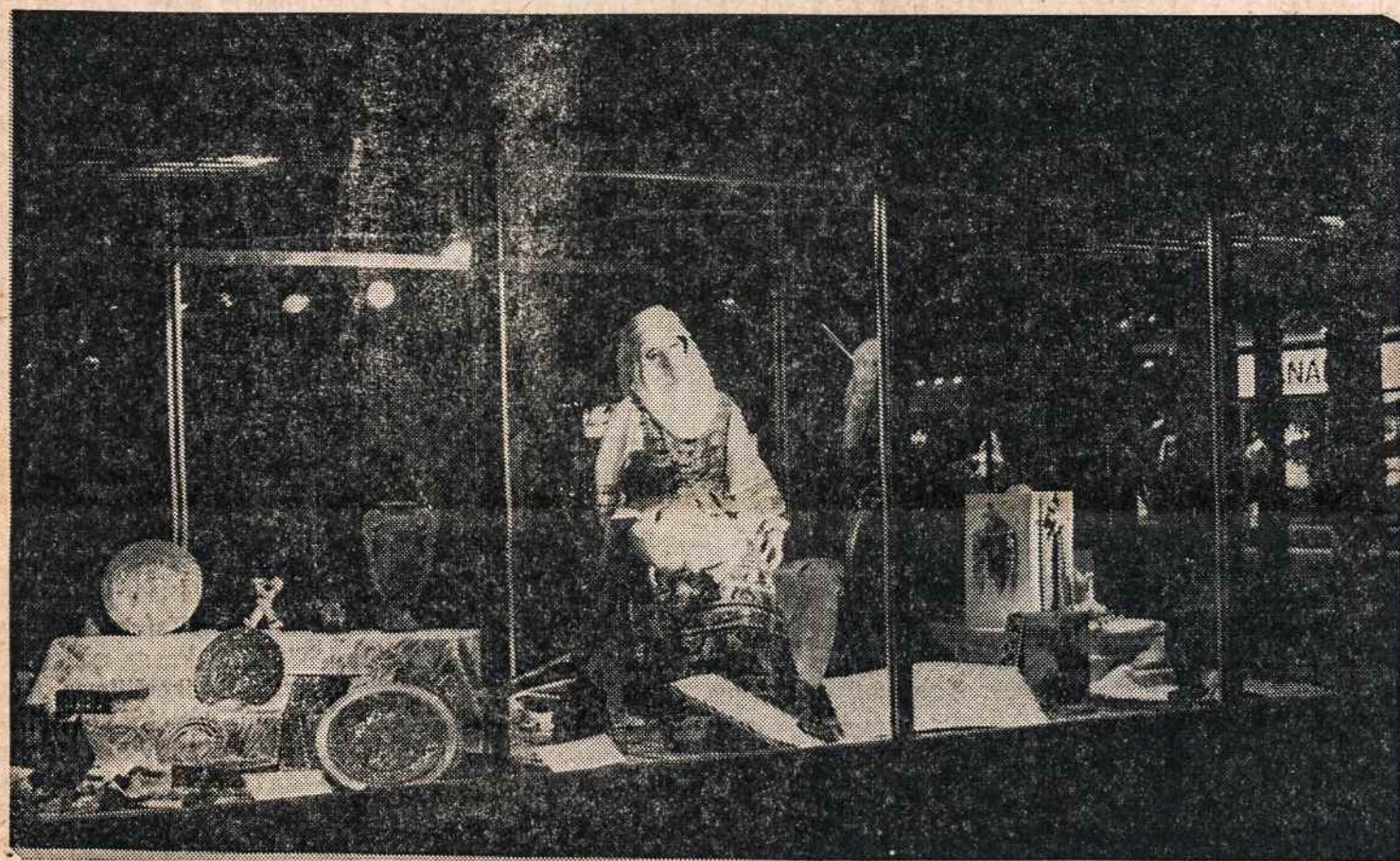
Parodėlė susilaukė labai džiuginančio ir net netikėto susidomėjimo iš amerikiečių. Abu vietiniai laikraščiai ją paminėjo, o vienas patalpino savo puslapiuose nuotrauką. Connecticut valstybės didžiausia ir plačiausiai girdima radijo stotis — WTIC rugpjūčio 21 d. paskyrė visą 40-ties minučių "Plaza Show" parodėlės temai.

Ši programa girdima kasdien vidudienio metu, turi nepaprastai didelį klausytojų skaičių visoje Naujojoje Anglijoje. Programą vedė stoties plačiai žinoma asmenybė — Brad Davis. Jis buvo giliai sužavėtas lietuviško meno grožiu ir su juo susirišta istorija. Brad Davis

programoje kalbėjosi su svečiais — Lietuvių Bendruomenės Hartforde apylinkės pirmininku Alfonsu Dziku ir parodėlės rengimo komiteto pirmininke Regina Žiuriene. Jie atsakinėjo į įvairius klausimus apie Lietuvą, jos geografiją ir istoriją, apie Lietuvių Bendruomenę, o daugiausiai laiko praleido diskutuojant parodėlę.

Gintaras ir medžio išdirbiniai liaudies meno parodėlėje Hartforde

Bendras liaudies meno parodėlės vaizdas. Paroda įvyko rugpjūčio 16-30 Constitution Plaza Hartforde.

Programa buvo perduota tiesiai iš tos vietos, kur stiklinėje vitrinoje stovėjo eksponatai. Vaikščiojant aplink kvadratinę vitriną, visos parodėlės dalys buvo detaliai apipasakotos: Varggo Mokykla, mediniai drožiniai, gintaras, audiniai, ir muzikos instrumentai. Programos metu susirinko nemažas būrys žmonių.

Visi parodos eksponatai buvo paskolinti iš Hartforde apylinkės lietuvių. Už tai rengėjai visiems labai dėkingi.

Sulaukus tokios gražios reakcijos iš visuomenės, nėra jokios abejonės, kad visas sunkus darbas, parodėlę rengiant, nenuėjo veltui.

Asilo vertė

Paprastai asilas yra laikomas neprotingu gyvuliu.

Tačiau iš tikrųjų asilas nėra paikas. Savo tėvynėje Azijoje ir Afrikoje asilas yra labai vertinamas ir branginamas dėl daugelio gerų ypatybių. Jis yra, protingas, darbštus, kantrus ir kuklus gyvulus.

Senovės Rytuose asilas buvo ypač gerbiamas už drąsą ir patvarumą kovose.

Vienam karuose narsumu pasižymėjusiam arabų kalifui buvo suteiktas "Asilo" titulas.

Liaudies meno parodėlėje pavaizduota "Varggo mokykla"

NELĖ MAZALAITĖ

ŽEMĖS LITANIJA

Matau Šventės, tarytumei paveikslus: vienų rėmai yra balti ir spindi, kaip druska — tai galvoju mažų dienų palyginimais, nes kaip būtum tarš — deimantai — jeigu jų neregėjai ir jie nieko nereiškė? Tik-tai paveikslai išliko tokie pat, ir bus visada.

Taip, ir kitoji Šventė įdėta į žalius apvadus, ir kita į margus, vieni dvelkia kaip spalvai, kaip linų apdaras, ir kiti kaip visų darželių gėlės, ir dar kitas paveikslas šviečia lyg saulė, ir tarsi neaiški aušra.

Tai susirenka Šventės iš ratorų speigų, tai žiemos ir nakties pabaiga, ir vasaros vidurys, ir pradžia — pavasario kūdikystė. Ir matau Šventės miestų vardais: tai Šventas Antanas gyvena Kretingoje, ir Šventas Juozapas mano miestelyje, kada dideli gavėnios meto atlidai, kai bažnyčia kvepia vainikais, kadugių vainikais, lyg iš kvepėjimo padarytos visos sienos. O, būkit palaiminti kadugiai, vainikų medžiai, botagėlių kotų medžiai, vaistinių uogų medžiai, verbų medžiai — apsaugos nuo perkūnų ir nelabųjų medžiai — jūs turėjote

tiek daug vietos tiktai sau vieniems mano tėviškėje.

Matau Šventės — neatsimenu, kokie šventieji buvo išaukštinti Salantuose ar Grūšlaukėje, bet Palangoje Šventas Rokas, turėjo šviesaus marmuro altorių, o į Kretingą vyko me ir Parciunkulio dienoje ir daugybė žmonių keliavo į Kalvariją ir Siluvą. Ir aš nebuvau ten, ir niekuomet neužmiršiu, kad galėjau ir neskubėjau.

Ne, aš negalvosiu liūdnuo dalyku, aš nepriekaištausiu sau, kad neatlikau anų šventų kelionių, juk nebuvau iš anksto perskaičius juodas pasmerkimo knygas, kad bus uždaryti vartai. Užkalti. Tegu aš vaikštau tarp švenčių paveikslų savo širdyje, tarp Gegužės stalo Naujuose, tarp švytruojančių Aušros Vartų Darbėnuose — tegu būna leista man.

Lyg danguje — nesikeičia amžius, esi jaunas, esi mažas, ir stengiesi giedoti Litaniją su visais, ir giedi labai iš sielos gilumo, ir giedi garsiai:

— Karalienė berželių!
Kodėl stabdo mama, kodėl patraukia už mažos alkūnės? Argi berželiai nėra gražūs, ar

nežydi, ar nežaluoja jie čia pat bažnyčioje, prie altoriaus?

Tačiau neleidžia giedoti ir toliau:

— Karalienė lūgnų ir lėlių!

— Karalienė saldainių obuolių!

Bet kodėl ne? Juk Litanijoje Danguis Karalienė turi gražiausius vardus, ir ne visi man tėra aiškūs — jeigu mimi veidrodį ir bokštą, ir skryniją — kodėl negaliu teikti Jai pačius mieliausius man vardus?

Ir šiandieną aš kartoju savo mažas šventvagystes, savo žemišką giesmę, kai mano alkūnės neliečia brangioji ranka:

— Karalienė mano tėviškės!

Tačiau tai nėra neteisinga: atsiskleiskite kantičkas, atvertite storas maldaknyges, ir rasi- te:

— Karalienė maloninga, Kalvarijoj stebuklinga, — taip yra parašyta, tikėkite, ir Kalvarija yra žemaičiai, ir žemaičiai mano tėviškė.

Taipgi ir Siluva.

O, Siluva, štai jos diena artėja, didžioji Šventė, iškilmingiausias paveikslas, ir jo rėmai atžymėti vieno karaliaus ženklu — manau, mes turėjome du — Karaliaus Vytauto, vainiko diena. Ir iškilmingai ir džiugiai garbins žmonės savo Motiną, pasirodžiusią ant akmenis tokiais laikais, kai buvo labai nyku — jie giedos ir melsis, ir jų giesmės uždengs ir tą tuščią vietą, kur turėtų būti

mano menkas balsas. Ir kitų — nebesančių tėviškėse.

Kas atsitiko, kas staigiai užsmaugė mano gerklę, kur prapuolė mano balsas? Ar tai mano balsas? Kas uždėjo kruviną ir tamsią ranką ant mano žemės burnos?

Bet mano ausys! Jos plyšta, jos yra perpildytos, jos yra užlietos, jos skęsta. Tai uždarytu bažnyčių užraktai daužo jas, tai užversti keliai, tarytum kasami grioviai, raižo jas, ir riksmas maskoliškų žodžių. Ir dar baisesnis balšas savo išdaviko. Ir bailus, prisitaikėlio balsas, iš laisvųjų žemių. — Užkimškite mano ausis, maldauju, o bitės, užliukite nebedeginamų bažnyčiose žvakių vašku, o vėjau — neleiskite man kentėti girdėjimą — juk yra Šventė.

— Nėra Šventės, — staigia juokas, labai modernus, moksliškas ir gudrus, — nėra jokių švenčių. Jeigu atvyksta čia jūsiškis, ar jis bėga nusivogdamas į atlaidus, kad melstųsi ir verktų su šio krašto broliais? Ar jūs laisvėje maldos už taiką nėra troškimas, kad jo namų nesugriautų karas? Ir kai šaukia apie tarnavimą kitiems, tegalvoja apie save. Čia malda nužudyti ir pas jus išjuokta. Ko jie turi melstis? Į ką jie sutiktų melstis? Nėra švenčių — yra tikta diena kalendoriuje, vieta, kur kabojo tavo paveikslai — švenčių nėra.

Užklomite mano ausis plienu, kad negirdėčiau juoko ir sielvarto ir tylos.

Ne, ne! Nelieskite mano ausų! Aš girdžiu: — GIEDA! Aš priglaudžiu jas prie žemės, aš praplėsiu miesto grindinį — ir pajuntu žemę, gyvą, kaip kūną, ir tenai plaka širdis — gieda!

Iš apgulto miesto Berlyno, ir iš naujai nukryžiuotos Prahos, ir iš vengrų pustos, ir badu marinosos Biafros ir iš kiekvieno smėlio ir molio grumsto mano žemėje — gieda. Raudodami, naktįje ir vidurdienyje, ir miege, ir kalėjime, ir ištrėmimo speige — šauksmu ir šnibždesiu gieda:

— Sveika Marija!

— Pavergtųjų Motina, melskis už mus!

— Kankinamųjų Ištvėrmė,

— Ištrėmtųjų Sibirian Pavasari,

— Užkaltųjų požemiuose Šviesa,

— Išskirtųjų šeimų Suvienijime,

— Našlaičių Motina,

— Vadovė bėgančiųjų laisvėn per miškus,

— Ranka palaikanti plaukiančius per verpetus,

— Karalienė Vilties —

Melskis už mus, melskis už mus, melskis už mus!

— Tu švitančioji ant mėnulio, Tu vainikuotoji žvaigždėmis, Tu atsiųstoji sulaužyti šetono melą, Tu pravėrusioji vartus į gyvenimą — Užtark mus. Sutrupink pasmerkimo sienas, nukreipk mūsų dvasią naikinančius priešų ginklus, išsaugok mūsų sielas, permaldauk Vieš-

KINAI APIE RUSŲ ŽIAURUMUS

Peking Review, Kinijos komunistinės valdžios leidžiamas laikraštis anglų kalba, šių metų 24 nr. (birželio 13) tarp ko kita rašė:

"Yra žinių, kad pastaraisiais metais sovietų revizionistinė išgamų klika vykdė masinių suėmimų ir kruvinių represijų Kazachstane, Ukrainoj, Gruzijoj, Lietuvoj ir kitose vietose. Didžiama žmonių, laikomų koncentracijos stovyklose Sovietų Sąjungoj, yra iš tautinių mažumų tarpo, ir jie sovietinių revizionistų yra pažymėti 'buržuazinių nacionalistų' antspaudu. Kaip senaisiais carų laikais, taip dabar visa Sovietų Sąjunga yra pavirtusi didžiuliu visų tautybių kalėjimu. Tautinis priešikumas Sovietų Sąjungoj yra paastrėjęs, kaip dar niekad nebuvo". (Elta)

patį, sutrupink klaidžiojimo metus, išlaikyk mus vertais Tėvynės. Gelbėk tuos, kurie žūname nuo neįvertintos laisvės, globok tuos, kurie miršta iš ilgesio laisvės, saugok tuos, kurie niekuomet nenustoja kovoti.

— Karalienė narsiųjų, Karalienė laisvės — Melskis už mus — Sveika Marija.

Antantės sukaktis

Lietuvos Pasiuntinybė Washingtone rugsėjo 12 specialiu pranešimu priminė spaudai, kad tą dieną suėjo lygiai 35 metai, kaip Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienių reikalų ministeriai Tautų Sąjungos būstinėje Ženevoje pasirašė Baltijos valstybių susiklausymo ir bendradarbiavimo, arba, kaip neoficialiai buvo sakoma, Baltijos Antantės sutartį. Pranešime nušviečiama sutarties esmė ir kaip pasireiškė jos vykdymas praktikoje. Toliau nurodoma, kad 1940 metais šis sėkmingas taikingo bendradarbiavimo pavyzdys buvo brutaliai nutrauktas Sovietų įsibrovimo ir Baltijos valstybių pavergimo. Būtų galima pridėti, kad Maskva tam savo išbrovimui pateisinti naudojo ir Baltijos Santarvės sutartį, teigdama, esą, ji buvusi ... karinė santarvė Sovietų Sąjungai užpulti! (E.)

Paminklas dantim

Japonas dantų gydytojas Jošitaka Kavahara per 20 savo darbo metų ištraukė 60,000 dantų. Norėdamas įamžinti savo darbą, jis palaidojo 54,000 dantų ir ties ta vieta pastatė danties pavidalo paminklą.

L. Šukytės triumfas New Yorke

Mūsų istorijoje, tur būt, nėra buvę atsitikimo, kad vieno asmens recitalis sutrauktų tiek daug ir tiek entuziastingos publikos, kiek jos teko matyti Lilijos Šukytės recitaly sekmdienę, rugsėjo 14, Town Hall salėje, New Yorke! Koncertą rengė Laisvės Žiburio radijo valanda, kurios vadovu yra Romas Kezys, o muzikinei daliai vadovauja muzikas Vytautas Strolia. Radijo Valanda, matyt, yra gerai pastatyta, kad sugėbų sutraukti tiek klausytojų į tokį rimtą koncertą. Ne be to, kad Lilija Šukytė, jauna, talentinga, be galo muzikali menininkė, papuošta reikšmingu ir sunkiai atsiekiamu Metropolitan Operos solistės titulu, savo keliu traukė nuosirdų gryno meno mylėtojų dėmesį. Todėl jų ir privaziavo netik šis artimų New Yorko apylinkių, bet ir iš tolimų vietovių, kaip Philadelphia, Detroitas, Bostonas...

Lilijos Šukytės programa rimta, gerai apgalvota, skoninga ir savita. Visų pirma ji skirstoma į dvi dalis—iki pertraukos pasauliniai kompozitoriai, po pertraukos lietuvių kompozitorių veikalai. Tėbūnie leista man čia pareikšti jai ypatingą pagarbą, kad, būdama pasaulinio garso operos nare, nepasididžiavo atiduoti lietuviškajam menui tokią svarią savo koncerto dalį.

Sios pagrindinės dalys dalijosi į penkias mažesnes, po kurių solistė nueidavo nuo scenos mažai pertraukai. Tuo būdu pirmu išėjimu ji padainavo du Mozarto veikalus — "L'amerro, sarò costante" arija iš "Il Re Pastore" ir scena iš rondo "Non piu, tutto ascoltai" ir

"Non temer, amato bene". Abu veikalai buvo praturtinti smuikininko solisto, kuriuo buvo Stanley Ritchie, Metropolitan Operos orkestro koncertmeisterio asistentas. Antrą išėjimą sudarė keturios Schuberto dainos — "Heimliches Lieben", "Seligkeit", "Dass sie hier gewesen", "Suleika II". Trečiame išėjime buvo išpildytos keturios Richardo Strausso dainos — "Leises Lied", "Ich schwebel!", "Sie wissens nicht", "Fruehlingsfeier".

Po pertraukos pirmoje dalelėje tilpo trys Juozo Gruodžio dainos — "Rūta", "Rugiagėlė", "Aguonėlė", ir trys Kazio Viktoro Banaicio dainos — "Vandens lelija", "Obelų žiedai", "Tulpės". Visų šių dainų žodžiai imti iš Kazio Binkio rinkinio "Gėlės".

Paskutinėje dalelėje lietuvių liaudies dainos — Juozo Tallat-Kelpšos "Ne margi sakaliai" (ši daina nėra liaudies, yra individualios kūrybos), "Saulelė raudona", Broniaus Budriūno "Tykiai, tykiai", Vlodo Jakubėno "Plaukia antelė" ir Stasio (?) Gailevičiaus "Oi, laukiau, laukiau". Recitalio akompaniatorius buvo George Posell.

Iškilusis šio recitalio, paaikėjo Lilijos Šukytės nepaprastai pasisekimo Vokietijoje priežastis. L. Šukytė ideali mozartistė. Jos balso tembras taip išlygintas, taip apvaldytas, dinamiškai ideališkai kontroliuojamas, prilygsta styginiams instrumentui. Gilus Mozarto supratimas, lengvas frazavimas, nepaprasti piano, kurie nebūvo "sotto voce", pakeičia balso tembrą, bet buvo tikri piano, pilni natūralaus kvėpavimo. Ir visa tai perduota su natūraliu

praprastumu. Tokį Mozartą vokiečiai nepaprastai brangina, tiesiog dievina. Todėl Mozartas galėtų būti pasauline Šukytės ateitimi. Šiame recitalyje jis užantspaudavo visą programą. Užantspaudavo ta prasme, kad po jo ir Schubertas ir Straussas liko lyg mozartiškame išpildyme. Tiesa, solistė davė daugiau sentimentų, bet vistik Schubertas liko daugiau klasikas negu romantikas. O ypatingai Strausse norėjosi didesnio dramatiško. Pianisto rolė čia buvo per pasyvi. Jis idealus akompaniatorius operos arijom, kur orkestro partija suvesta į paprastą harmoninį foną. Bet romantinėse dainose fortepiano rolė yra spalvinga, bemaž lygiagrečiai savistovė su solistu. Dėl tos priežasties ir Gruodis savo veido neįgavo. Jo dainos yra gyvos, spalvingos, drąsios, žėrinčios gyvybe, temperamentu, nesuvaldomu temperamentu. Kai pianistas suvedė visą gruodiškos harmonijos grožio spalvingumą į eilinį priitariamąjį foną, gavosi neryškios sentimentalios dainelės. Daug geriau išėjo Banaitis. Jo impresionistiškai harmoningi akompanimentai, kad ir nepaprastai ryškiami, sudarė puikų foną solistės interpretavimui.

Uždarydama programą liaudies dainomis, solistė suteikė savo auditorijai didžiulį nuosirdaus džiaugsmo. Klausytojai atsidėjo jai ilgais karštais plojimais, apdovanojo gėlėmis, iššaukė bisui, iškilmingu, grandžiū atsistojimu palydėjo ją nuo scenos. Lilija Šukytė tikrai verta tokio nuosirdaus priėmimo. Ją nuosirdžiai sveikiname su taip nusisekusi koncertu ir linkime didžios ateities.

Izidorius Vasylūnas

Amerikiečiai domisi L. Šukytės koncertu

Rugsėjo 14, sekmdienę, "The Hartford Courant" dienraštis įsidėjo L. Šukytės, Metropolitan Operos solistės, nuotrauką ir išsamų aprašymą apie jos sėkmingą pasirodymą Miunchene Mozarto operoje "Cosi Fan Tutte", kurioje ji atliko pagrindinį vaidmenį. Cituoja kritikų įvertinimus, kurie giria jos dainavimo kultūrą, jos vaidybinį talentą ir prigimtą žavumą. Laikraštis primena ir jos sėkmingą pasirodymą praeitą pavasarį Hartforde Puccini "Turandot" operoje, čia ji sulaukė labai šilto įvertinimo. Ragina muzikos mėgėjus pasinaudoti reta proga išgirsti jos recitalį Millard auditorijoje. Jau ne vienas teiraujasi. Nedelskime ir mes.

Lilijos Šukytės koncertas įvyks spalio 5 d. 3 v. popiet punktualiai University of Hartford Millard auditorijoje (Bloomfield Ave.). Puiki koncertinė salė, ir visų vietų matomumas ir skambėjimas vienodas, užtai

ir bilietai vienos kainos — 5 dol., moksleiviams — 2 dol.

Nebus vargo ir su mašinų pastatymu didžiuliam universiteto parkinimo lauke. Tuojau po koncerto bus priėmimas solistei, kad galėtų susipažinti su koncerto dalyviais ir pasidalinti išpūdziais jaukioje atmosferoje. Priėmimas nemokamai.

Bilietais prašom apsirūpinti iš anksto, nes jų gali pritrūkti prie įėjimo. Bilietų galima įsigyti: Springfielde pas p. Aliene, New Britaine pas p. Liudžius ir po paskutinių mišių prie bažnyčios, New Haven pas p. Lipčienę ir po lietuviškų mišių prie bažnyčios, Waterburyje pas p. Vaitkų jo knygyne kas dieną, Hartforde po visų mišių švč. Trejybės svetainėje arba pas Br. Zdaniene kasdien.

Koncerto pelnas skiriamas Putnamo seselių statomai jaunimo stovyklai Neringai. Rengėjai—Hartfordo Šatrijos skautės, seselių gilda ir laisvės rėmėjos.

Po koncerto priėmimo pas dr. P. Radzivaną iš k. j. d. F. Ignaitienę, prel. V. Balčiūnas, V. Radzivanas, A. Ignaitis, solistė Lilija Šukytė su "Laisvės Žiburio" dovanota lėle, žurnalistė E. Čekienė. Nuotr. V. Maželio

Po Lilijos Šukytės koncerto Town Hall rugsėjo 14. Iš k. j. d. Mrs. Vokietaitis (sol. A. Vokietaitis motina), I. Dilienė, L. Stukas, V. Jonuškaitė, akomponiatorius, solistė Lilija Šukytė, J. Augaitytė, R. Mainelytė, dr. K. Valiūnas, D. Kezienė, U. Strolienė, R. Kezys, V. Radzivanas, Br. Macijauskienė. Nuotr. V. Maželio

WORCESTER, MASS.

Jubiliejinis [šv. Kazimiero] parapijos piknikas buvo rugsėjo 6 ir 7 Point Rock parke. Pagrindinis organizatorius buvo St. Valinskas. Seštadienį buvo šaltokas oras, tai žmonių atsilankė mažokai. Sekmdienį 12 v. pikniko vietoje buvo pamaldos, o paskui — piknikas. Atsilankė gana daug. Sesuo M. Gracia buvo išstačiusi daug savo dailės darbų, jų tarpe — lietuviškų kryžių ir ornamentų.

Siemet šv. Kazimiero parapija mini 75 metų jubiliejų. Svarbiausios iškilmės bus spalio 19. Rengiamas parapijos leidinys su platesne istorija.

Tautos šventės minėjimas, sutapęs su parapijos pikniku, praėjo gana kukliai. Maironio parke prie užkandžių stalo kalbėjo žurnalistė Emilija Čekienė iš New Yorke.

Parapijos mokykla rugsėjo 3 pradėjo naujus mokslo metus. Pamaldas atlaikė kleb. kun. J. Jutkevičius. Mokykloje veikia 8 skyriai ir vaikų darželis. Dėsto šešios seselės kazimierietės ir dvi pasaulietės. Vadovauja ses. M. Charlene. Mokyklą lanko 190 mokinių, t.y. 25 mažiau nei praeitais metais.

Kun. H. Jono Sulco, neseniai Romoje į kunigus išventinto, primicijos buvo rugsėjo 14. Jį išleido į mokslus Magdalena Baltrušaitytė. Pamokslą pasakė kun. J. Steponaitis. Po pamaldų Marijos ir Juozo Miliauskų rūpesčiu surengti iškilmingi pietūs, į kuriuos atsilankė net trys šimtai svečių. Pietų prog-

Brockton, Mass.

Išvyko Detroitan Mantautų butan susirinko Kėblinskių artimieji draugai atsisveikinimo vakarienei.

Kun. M. V. apgailėstavo, kad nustota gerų parapičių, tretininkų, maldos apaštalavimo narių, ypač Moterų Sąjungos veiklos narės, nes K. Kėblinskienė buvo Brocktono kuopos atgaivintoja.

Mantautas pasigėrėjo gražia veika šaulių sąjungoje; Mantautienė pridėjo, kad Kėblinskienės uniformą ir dabar ji dėvinti.

Stašaitis priminė, kad Kėblinskas gimė 1902 Skaisgirių kaime, Sintautų valsčiuje; 1925 baigė Šakių Žiburio gimnaziją, 1930 — gamtos matematikos fakultetą; buvo Šakių gimnazijos mokytojas, vėliau direktorius, Detmoldo gimn. direktorius, Grevene 1946-9; vėliau atvyko į Brocktoną; darbuosi ateitininkuose.

Kunigunda Kėblinskienė yra Vailokaičių sesers duktė, mokytoja, poetė, laikraštininkė, daugelio organizacijų veikli narė, "gyvasis sidabrėlis".

Nors apgailėstaujame nustoję taurių veiklių lietuvių, bet linkime jiems ir Detroito darbuotis bažnyčioje, draugijoje, spaudoje. **T.M.K.**

ramą pradėjo M. Miliauskienė, programos vedėju pakviesdama kun. J. Jutkevičių. Iš pasauliečių sveikino LB pirm. Pr. Stanelis ir buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorius Antanas Giedrius -Giedraitis, tėvų marijonų vardu kalbėjo Tėv. V. Atkočius, pranciškonų vardu — Tėv. Leonardas Andriekus, ateitininkų vardu kun. St. Yla, prel. J. Juras, Balfo pirm. kun. V. Martinkus ir vadovavęs pietum kun. J. Jutkevičius.

Magdalena Baltrušaitytė nuo pat gimnazijos laikų rėmė tuometinį mokinį Sulcą. Ji buvo pasiryžusi vieną jaunuolį išleisti į kunigus. Dabar ji galėjo tuo pasidžiaugti. Buvo pristatyta ir primicijanto mamytė. Visiem padėkojo ir primicijantas kun. H. Jonas Sulcas. Pradžioje malda sukabėjo prel. Pr. Juras, pabaigoje J. A. Jankauskas.

Kun. J. Sulcas Worcesterį pasiliko porą dienų. Ta proga,

rugsėjo 15, aplankė ir moksleivių ateitininkų susirinkimą.

N. Anglijos vyčių gegužinė buvo rugsėjo 14 Maironio parke. Pamaldas atlaikė 12 val. kun. Jonas Jutkevičius. Po pamaldų buvo pietūs. Meninės programos metu kalbėjo vyčių dvasios vadas kun. A. Kontautas ir N. Anglijos apskr. dvasios vadas kun. A. Janiūnas. Jis ta proga padainavo ir vieną dainelę. Daugiau dainų padainavo Lawrence ir Worcesterio 26 kuopos.

Gegužinės metu salėje buvo surengta knygnešių ir tautinių dirbinių parodėlė. Knygnešių parodėlė surengta Brocktono kuopos rūpesčiu. Daugiausia dirbo kun. V. Valkavičius. Buvo ir naujausios literatūros. Per parodą vyčiai susipažino su visais jiems nežinomu spaudos draudimu. Dailės parodą surengė 26 kuopa, daugiausia dirbo Marija Jankauskienė ir Vanda Pajėdaitė. **Pr.**

PAVERGTŲ TAUTŲ SEIMAS

(atkelta iš 1 psl.)

Sąjungos invazija į Čekoslovakiją; ryšium su Visuotinės Žmogaus Teisių Deklaracijos 20 m. sukaktimi; ryšium su Azijos Tautų Laisvės Diena (sausio 23); ryšium su Europos Taryba; ryšium su Pavergtųjų Tautų Savaitė.

Seimo pilnačiai neposėdžiujant, veikia generalinis komitetas, 3 komisijos (politinė, ūkinė ir kultūrinė), sekretoriatas su 45 tarnautojais ir atstovybės Argentinoje, Australijoje, Brazilijoje, Britanijoje, Danijoje, Ekvadore, Graikijoje, Filipinuose, Indijoje, Italijoje, Japonijoje, Kanadoje, Libane, Meksikoje, Prancūzijoje, Salvadore, Švedijoje, Urugvajuje ir V. Vokietijoje. Tad pavergtųjų seime yra sutelktos gausios ir pajėgios intelektualinės diplomatinės jėgos. Ir nors seimo ligišiolinės pastangos tikslu nepasiekė, sovietų pavergtųjų tautų laisvo apsisprendimo vykdymas tebėra sutrukdytas, bet jau tik pačiu savo buvimu fakturi ir juo labiau savo veikla pavergtųjų seimas yra reikšmingas tiek sovietų pavergtųjų tautų padėčiai, nes verčia okupantą savo užmačius pritrūti, tiek laisvajam pasauliui, nes verčia savo nuolaidžiamą sovietams pritrūti. Pvz. Europos Taryba jau buvo palinkusi pripažinti Europoje status quo, bet pavergtųjų seimo žygiai ją nuo tos politikos sulaukė.

Antra vertus, pavergtųjų seimo institucija, kaip egzilinė institucija (seimo delegatais tegali būti žmonės, išlaikę tautinę pilietybę, atseit, nepriėmę gyvenamojo krašto pilietybės), neturi natūralaus priauglio. Seimo delegatai, prieš 15 metų buvę 50 metų amžiaus, dabar jau yra 65, buvę 60 — dabar 75. Nemaža buvusių seimo veiklos pradžioje vyresnio amžiaus veikėjų jau yra pasitraukę amžinojo poilsio. Taigi

pavergtųjų seimui trūksta naujos pamainos. Tatai ypač kritiškai, pradedant XVI seimo sesiją, kai, svarstant tarptautinę raidą, ir seimo tribūną vienas po kito kilo ne delegacijų pirmūnai, o jų pavaduotojai. Amžiaus skirtumo tarp pirmųjų ir pavaduotojų, deja, nesimatė, tik pačių svarstymų lygis gerokai slūgtelėjo. Be abejo, seimo nuotaikas bei svarstymus veikia taip pat bendros tarptautinės nuotaikos bei faktai. Sovietų invazija į Čekoslovakiją nesulaukė netgi tokios Jungtinių Tautų ir laisvojo pasaulio viešosios opinijos reakcijos, kokios buvo sulaukusi 1956 sovietų invazija į Vengriją. Pačios Jungtinės Valstybės ieško sovietų palankumo ir tarpininkavimo Vietnamo byloje, ir virš Saigono jau šmėkščioja vadina-

mos koalicijos su komunistais šmėkla. Prezidento Nixono viešnagė pas Ceaucecu Rumunijoje, kur komunistinis režimas yra net beatodairiškesnis nei pačioje Sovietų Rusijoje, taip pat daugiau stiprino esančią vergijos padėtį, nei išsivadavimo viltis. Bendras tarptautinis nuotaikas liudija ir faktas, kad Kremlius Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijai jau galėjo drįsti siūlyti minėti Lenino 100 metų gimimo sukaktį... Taigi, Žmogaus Teisių Komisijai.

Seimo XVI sesijos darbotvarkėje numatyta net 22 dalykai. Tarp jų yra Europos integracija ir sovietų pavergtieji kraštai, žmogaus teisių paneigimas, darbo sąlygos, ūkinis pavergtųjų kraštų išnaudojimas, kultūrinis gyvenimas, bažnyčių padėtis, valstiečių padėtis.

Seimo sesijos pirmininku išrinktas Latvijos atstovas A. Berzins, vicepirmininku — Albanijos atstovas V. Germeņi, laik. generaliniu sekretorium pamtvirtintas lenkas F. Gadorskis. **Kor.**

IŠ VISUR

—Kunigų Vienybės centro v-bos posėdy rugsėjo 16 dalyvavo pirmininkas kun. J. Jutkevičius, vicepirm. kun. St. Yla ir sekretorius kun. V. Zakaras. Paaikėjo, kad ryšium su Tėvų Marijonų naujais paskyrimais, iš valdybos turėjo pasitraukti kun. J. Petrauskas ir jo vietoj įeina kandidatas kun. D. Petraitis. Tarp konkrečių svarstytų reikalų dėmesio verti —Amerikos lietuvių istorijos išleidimas (jį baigia rašyti prof. A. Kučas), Lux Christi redaguoti ir toliau pakviesti kun. A. Juška ir kun. P. Činikas.

— Senat. Thomas J. Dodd (D. Conn.) pareiškė prisijungiant prie Jungtinio Amerikos Baltiečių Komiteto pareiškimo Moltovo-Ribbentropo sandėrio 30 metų sukakties proga ir pasiūlė, kad jis būtų išstaiis įtrauktas į Kongreso Užrašus. — Sen. Doddo pareiškimas ir komiteto raštas (pasirašytas Leesmento, Lėjnio ir Bartkaus) atspausdinti Kongr. Užr. rugs. 12, Senato dalyje, S10477. (E)

— XXI-ji Tarptautinė Raudonojo Kryžiaus konferencija įvyko rugsėjo 6-13 Istambule, Turkijoje. Sv. Sosto delegacijai toje konferencijoje pirmininkavo Grenoblio vyskupas Msgr. Fougerat, o jos nariais buvo — Msgr. Karl Bayer, Caritas International, generalinis sekretorius ir Msgr. Audrys Backis, pirmasis nunciatus sekretorius Ankaroje.

— Mokslinė prof. dr. Elenos L. Liatukienės studija. Kovo-balandžio mėnesių numeryje (Nr. 2), 48-me tome "Journal of Dental Research" yra atspausdinta dr. Elenos L. Liatukienės studija "Demineralization of Enamel in Cooked Food-Saliva Mixtures." Ta studija yra atspausdinta atskira brošiūra — Copyright 1969 by International Association for Dental Research. Dr. E. L. Liatukienė yra, kaip jau anksčiau buvo pranešta, pakelta ordinarine profesore nuo liepos 1 Howard Universitete, College of Dentistry, Washington, D. C., kur ji profesoriauja jau dešimts metų ir dėsto "Operative Dentistry."

— Dr. Domas Jasaitis, 220 No. Seventh Ave., Mount Vernon, N. Y. 10550, intensyviai renka medžiagą naujam veikalui apie nacių ir bolševikų padarytus žiaurumus Lietuvoje. Ypač ruošiasi išsamiai nušviesti žydų tautybės žmonių likvidavimo klausimą, o taip pat iškelti faktus, kiek lietuvių yra padėję žydam, rizikuojami savo gyvybe, išsaugoję daugybę jų vaikų ir suaugusiųjų. Veikale taip pat plačiau palies ir 1941 birželio mėnesio išvežimus. Autorius prašo visus lietuvius jam padėti, atsiunčiant pavardes-vardus asmenų, tuos išvežimus vykdžiusių, nurodant vietoves, kuriose išvežimai buvo vykdomi, ir egzekutorių tautybes.

— Prof. Ernestas Paršelis, Argentinos švietimo ministerio patarėjas, baigė specialius kursus Mar del Plata universitete — naujo mokyimo metodo studijas. Jau kursų metu ėjo švietimo ministerio asistento pareigas, o nuo balandžio mėnesio buvo paskirtas nuolatiniu provincijos švietimo ministerio patarėju aukštųjų mokyklų programos planavimo ir taip pat Pedagoginių institutų programų tyrimo reikalui. Taip pat tebeprofesoriauja abiejuose katalikiškuose universitetuose ir lieka direktorium naujos sistemos (8 metai) Mokytojų seminarijoje Lanus mieste. Tos rūšies mokytojų seminarijų iki šiol yra tik keturios.

Buvome viena ateitininkiška šeima

Viena iš didžiausių moksleivių ateitininkų stovyklų Kennebunkporte

Visos nuotraukos — J. Gailos

Rugpjūčio 3-17 Kennebunkporte, Maine, vyko moksleivių ir jaunučių ateitininkų stovykla. Turbūt pirmą kartą toks gausus ateitininkų būrys užplūdo rytinio pakraščio stovyklą. Nors daugumą stovyklautojų sudarė rytinių miestų ateitininkai, bet netrūko ir iš žymiai toliau atvažiuosiu. Ilgiausią kelionę atliko net iš Los Angeles.

Pirmasis sekmadienio popietis praėjo registracijos ir kraustymosi ženkle.

Būsimieji stovyklautojai keliavo iš vienos patalpos į kitą, kėlėsi iš žemutinės lovos į viršutinę, vaikomi būsimųjų vadovų ir padėjėjų. Atėjus vakarui ir "apsitvarkius", stovyklautojai gulėjo ne tik lovose, bet ir šalia jų. Vieni džiaugėsi gavę čiužinius; kad ir neturėdami lovų gi lovų savininkai, negavę čiužinių, guodėsi, kad jiems nereikės gulėti ant grindų. Tačiau bendra nuomonė buvo, kad juk ne miegoti suvažiuota.

Pradedama stovykla

Kitą dieną stovyklą atidarė Rytų pakraščio vadovas **Juozas Gaila**, pristatydamas vadovus ir primindamas, kad esame viena, lietuviškai kalbanti ateitininkiška šeima. Stovyklautojus sveikino iš Kanados atvykęs MAS CV pirmininkas **Algis Puteris**, stovyklos komendantas **Kazys Razgaitis**, mergaičių vadovė **Laima Gustainytė** ir berniukų vadovas **Jurgis Oniūnas**. Mišias aukojo Ateitininkų Federacijos dvasios vadovas kun. S. Yla. Nors stovyklos

atidarymui oras ir nebuvo palankus — lijo visą dieną, bet pasirodo, kad jau taip stovyklos vadovybės buvo suplanuota, leisti iš įvairių vietovių suvažiuosiu ateitininkams praleisti pirmą dieną patalpose, kad vieni su kitais greičiau susipažintų.

Antrą stovyklos dieną pasiūtais oras, ir prasidėjo normalus stovyklos gyvenimas: vėliavos pakėlimas, mankšta, paskaitos ir pašnekesiai, dainų ir šokių pamokos, mišios, laisvalaikis, maudymasis ar tai baseine ar pajūryje, sportas, radijo ir vakarinės programos ir poilsis stovyklautojams. Gi stovyklos vadovybė dažnai iki paryčių ruošdavo ateinančios dienos programas, redaguodavo laikraštėlį, rekvizitavo radijo pranešimus.

Įspūdingos pamaldos

Religiniu stovyklautojų aptarnavimu rūpinosi kun. S. Yla

ir svečias iš Europos, salezietis kun. **H. Sulcas**. Susikaupto vakaras, Zolinių procesija, bendras nuodėmių išpažinimas ir išsišimas praturtino stovyklautojų dvasinį gyvenimą. Gi mišios ne tik jungė visus bendron giesmėn ir maldon, bet savo gilumu ir įspūdingumu žavėjo vienuolyno svečius ir vasarotojus. Jaunų berniukų apsuptas altorius, mergaitės komentatorės, gitarų garsais palydimos giesmės ilgai išliks ne vieno stovyklautojo atmintyje, grįžus namo.

Nors pagrindinė stovyklos tema buvo lietuviška šeima, bet netrūko pašnekesių ir kitais klausimais. Kalbėtojais buvo **G. Ivaškienė, D. Ivaškienė, kun. S. Yla, kun. H. Sulcas, C. Surdokas, dail. K. Zoromskis, S. Sužiedėlis, V. Volertas, K. Vainius**.

Daugiausia stovyklautojus sudomino S. Sužiedėlio pasakojimai

apie tarnybą "Peace Corps" tolimojoje Afrikoje ir apie apsilankymą pavergtoje Lietuvoje. Pasirodo, ir Lietuvoje gausu "ilgaplaukių", o mergaitės sijosnelių trumpumu galėtų varžytis su amerikietėmis ir europietėmis.

Gyvas diskusijas sukėlė kun. H. Sulco paskaita apie meilę. C. Surdokas pateikė gerai paruoštą paskaitą apie šeimą ir visuomenę. Jaunučių vadovė **Gintarė Ivaškienė** pravedė pašnekesį apie šokius, jų moralinę ir estetinę pusę. Kun. S. Yla kalbėjo įvairiomis temomis giliai ir su pamokinančiais pavyzdžiais. K. Vainius iliustravo rūkymo žalą statistikomis ir diagramomis. Dalia Ivaškienė kalbėjo tema: Šeima ir aš. Dail. K. Zoromskis aiškino spalvų niuansus, gi rašytojas V. Volertas paliko atmintinas, kaip "kalbėjęs trumpiausiais".

Popiečiaus stovyklautojai mankštindavo raumenis, sportuodami ir ruošdamiesi sporto šventei — Kennebunkporto olimpijadai. Olimpiniai žaidimai neapsiėjo be išskilmingo atirimo. Olimpinę ugnį atnešė konservų dėželėje, uždusęs "laurų" vainiku ir graikišku drabužiu papuoštas stovyklos vadovas **Juozas Gaila**.

Dramatiškiausios buvo krepšinio rungtynės tarp stovyklos ir "darbininkų". Jas po kelių pratęsimų, vieno taško skirtumu, laimėjo stovykla, paklupdžiusi tėvų pranciškonų "nuvargintus darbininkus". Sportui vadovavo: **Regina Kryžanauskaitė, Antanas Dambriūnas** ir **Vytas Maciūnas**.

Daugiausia išdainuota

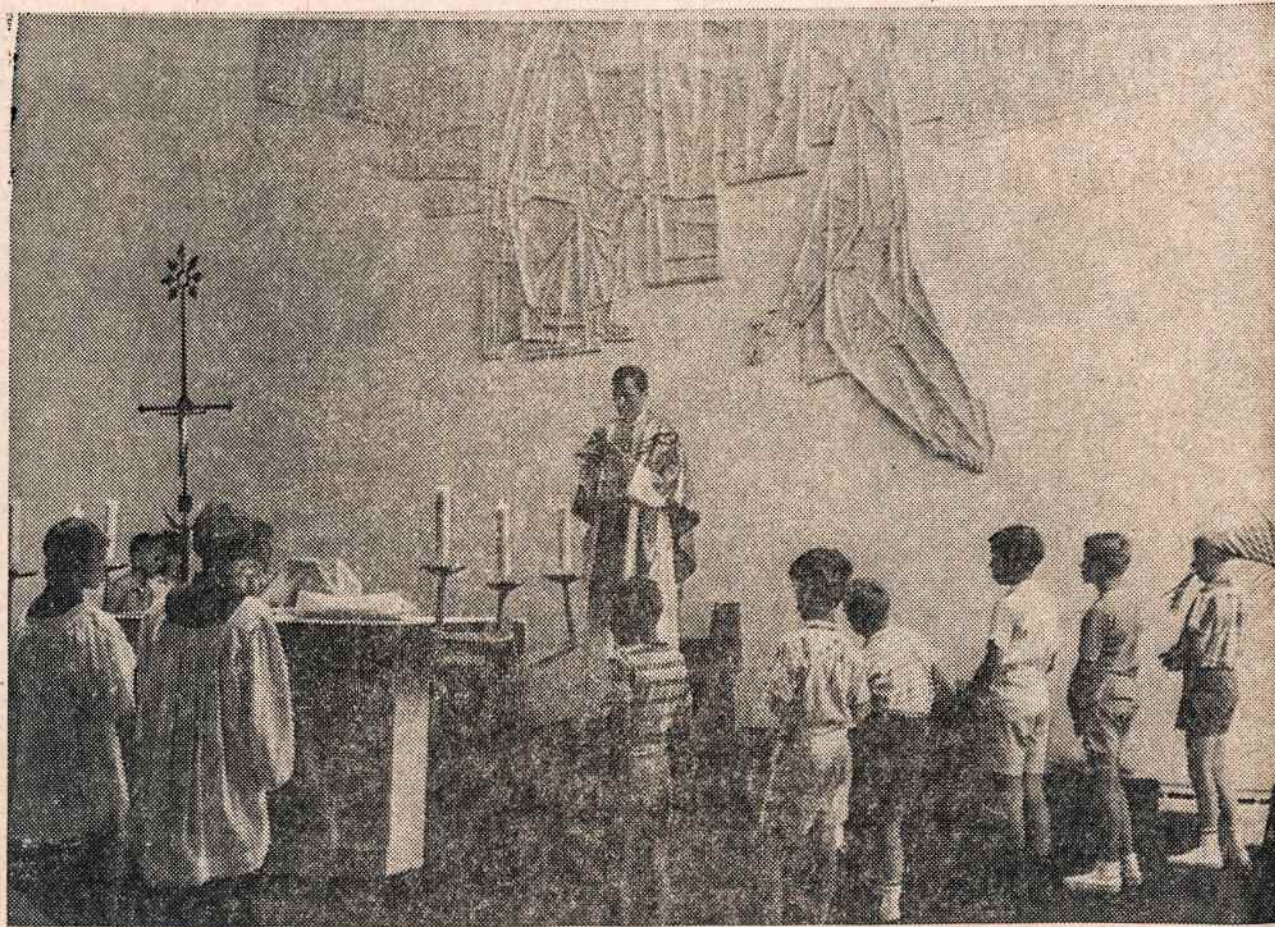
Labiausia ši stovykla liks prisimintina dainomis ir linksma-vakariais. Tapo išdainuotos visos dainos, suplyšo ir dainorėliai. Tada buvo kuriamos naujos dainos apie vadovus, tėvus pranciškonus, sunkią stovyklautojų dalį... Dainai ir šokiui vadovavo **Elenutė Bradūnaitė**, gi dainavo: **Dainora Juozapavičiūtė, Daina Kojelytė, Laima Gustainytė** ir... visa stovykla. Neužmirštami ir akordeonistai **Rimas Juzaitis** ir **Edmundas Šilkaitis**. Pastarojo ne tik akordeono garsai, bet ir plaukai žavėjo mergaites.

Vakarinės programos

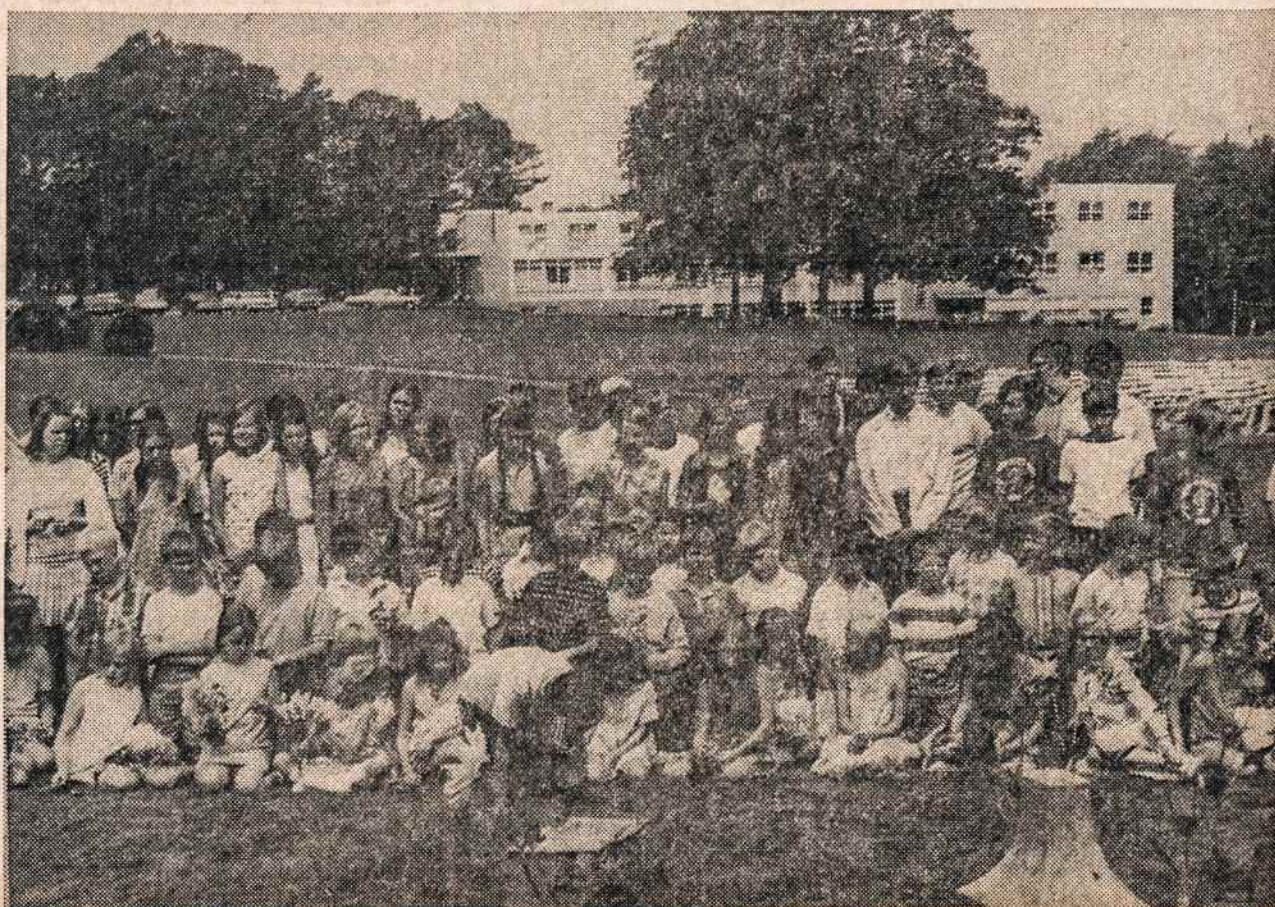
mirgėjo laužais, karnavalais, tarptautiniais vakarais. Talentų vakare, atrodė, kad nebus galo. Kaip iš gausybės rago žengė į sceną šokėjai, dainininkai, komikai, deklamatoriai, talentingi ir ne. Savos kūrybos vakare ateitininkai nustebino svečius puikiu lietuvių kalbos žinojimu ir kūrybingumu. Įspūdingas buvo literatūros vakaras namelyje, jūros pakrantėje, šniokščiant bangoms. Tradicinis lietuvių partizano paminėjimas įvyko vėlai vakare miško glūdumoje. Atskiri būreliai paruošė simbolinius partizano kapus skirtingose miško vietose. Prie kiekvieno kapo buvo sustojama ir atiduodama pagarba už Lietuvos laisvę žuvusiems. Giliai jaudinantis vakaras baigtas susikauptimu koplyčioje.

Radijo programos

Su įdomumu buvo laukiama MAS radijo programos, vadovaujamos **Rimo Juzaičio** ir kolektyvo. Netrūko čia "špilkų" vadovams, komentarų gyvybiniais stovyklos reikalais, naujausių populiarių dainų. Muzika ir komentarai dažnai būdavo pertraukiami komercinių skelbimų, reklamuojančių "deodorantus", nelegaliai pardavinėjamus "minkštuosius" gėrimus ir laidotuvių aptarnavimus vadovų nukankintiems stovyklautojams.

Mišios stovyklautojams. Prie altoriaus kun. J. Sulcas

Moksleivių ateitininkų stovykla Kennebunkporte

Visa stovykla susirinkusi prie vėliavos

Linksma valandėlė stovyklos kieme

Stovyklos laikraštėlis

Mėgstančiuosius periodinę spaudą aptarnavo laikraštis "Smėlėti pėdsakai", vidurnaktiais redaguojamas **Jurgio Oniūno** ir gausios redakcijos. Deja, bespausdinant paskutinį numerį susitrenkė tėvų pranciškonų spaustuvė. Girdėta, kad tas numeris baigtas spausdinti New Yorke ir išsiuntinėtas prenumeratoriams.

Jaunučiai

Kartu su vyresniais moks-

leiviais stovyklavo ir jaunučiai ateitininkai, kurių buvo apie 35. Jie daugiau laiko praleido su žaidimais, darbais ir lengvesnių temų pašnekesiais. Jaunučiams vadovavo **Gintarė Ivaškienė**, talkininkaujama **Teresės Gečienės** ir pagalbininkų: **Dalės Jasaitytės, Gitos Merkevičiūtės, Danos Vaškelytės, Jono Vainiaus** ir **Antano Rygelio**.

Vyr. moksleiviams vadovavo

MAS CV nariai padedami moksleivių: **Rasos Navickaitės, Dan-**

gaulės **Jonynaitės, Aldonos Salčiūnaitės, Antano Dambriūno, Vyto Maciūno** ir **Rimo Juzaičio**.

Apdovanoti

Baigiantis stovyklai, visa eilė stovyklautojų buvo apdovanoti.

Pavyzdingiausi stovyklautojai — vyr. grupėje: **Dainora Juozapavičiūtė, Hamilton, Kanada; Virgilijus Volertas, Delran, N. J.; jaun. grupėje: Danutė Norvilaitė, New York; Romas Bobelis, New York.**

Kūrybingiausi stovyklautojai — vyr. grupėje: **Onilė Vaitkutė, Worcester; Linas Vaitkus, Worcester; jaun. grupėje: Audra Alksninytė, Brockton; Saulius Eiva, Brockton.**

Lietuviškiausi stovyklautojai — vyr. grupėje: **Daina Kojelytė, Los Angeles; Narimantas Radzius, Baltimore; jaun. grupėje: Danutė Norvilaitė, New York; Tomas Girnius, Bcston;**

Nuotaikingiausi stovyklautojai — vyr. grupėje: **Genė Plonytė, Brockton; Vytautas Volertas, Delran, N. J.; jaun. grupėje: Nida Gailaitė, Cherry Hill, N. J.; Algis Salčiūnas, Delran, N. J.**

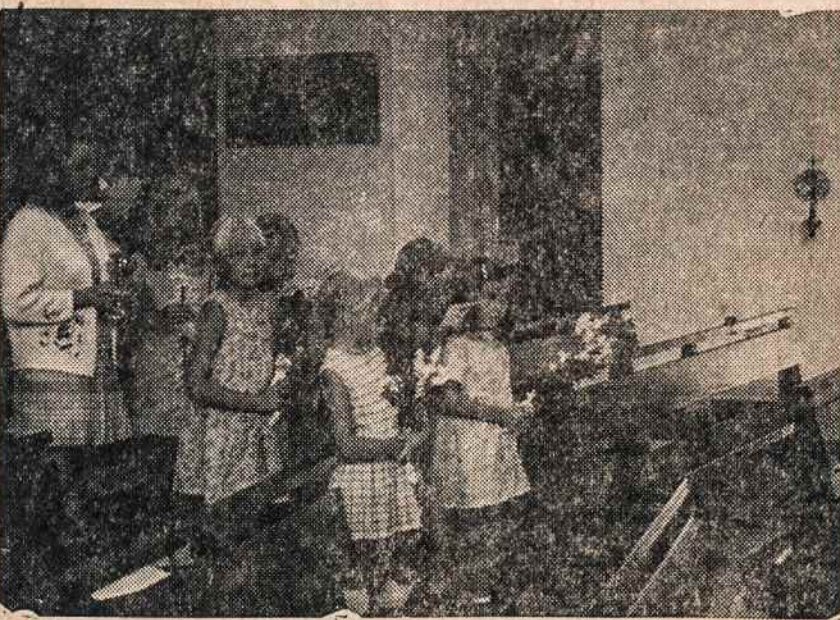
Stovyklos uždarymo metu, rugpj. 17, stovyklautojai raštu pasveikino Lietuvos atstovą **J. Kajecką, PLB pirmininką St. Barzduką** ir Ateitininkų Federacijos vadą **dr. J. Pikūną**.

Nėra lygybės

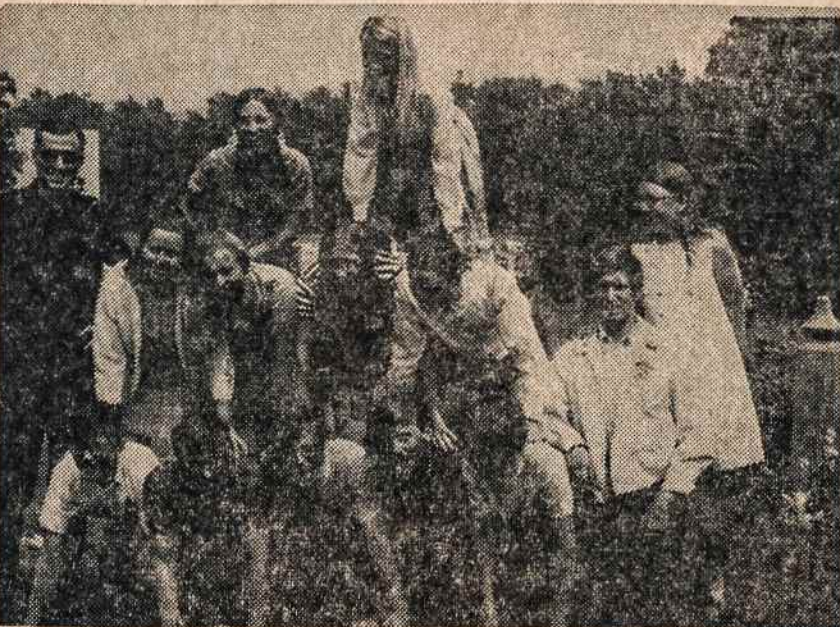
Du plėšikai išilaužė į amerikiečio bankininko vilą. Surišo jį bankininką, užkimšo jam burną ir pasodino į fotelį, o patys pradėjo darbą prie nede-gamosios spintos.

Padirbėjęs gerą valandą, jau suprakaitavęs visas, vienas tų plėšikų ir sako:

— Žiūrėk, turtuoliui visada gerai išeina! Jis sėdi sau fotelyje ir spokso, o tu, vargšas žmogau, kamuokis prie tos prakaitos spintos.

Jaunutės ateitininkės su gėlių puokštėm koplyčioje

Jaunesniųjų ateitininkų vadovai su kun. J. sulcu

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvo paukštelė daina, Tekėj saulelė, Lopšinė lelytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių choro pritariantį kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Lauksiu tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eik, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje plyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijosius, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

"Dainuojų jums, Aurelija". Mano gitara, Meilės ilgesys, Melsvas drugelis, Vandens telis. Aukso žiedai, Ažuolų šlamės, Baltos rožės, Einu namo, Vasaros lapai, Jau niekad ir Mama. Lengvos muzikos plokštelė kurią įdainavo A. Paukštelienė. Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvyne Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vėsnios bals, Užuomarša, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaitė, D. Cibulskytė, J. Baranauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Sigutė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinių šalis, Karta karalaitis, Tindy o tindy, Žiema, Miegoklė vaikeli, Striukis beuodegis, Sigutė ir Liepsnabarzdīs rudaberzdīs. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktorai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, anglišką tekstą S. Makaitytės. Kaina 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos plokštelė, kur pats autorius kompozitorius atlieka 11 savo kūrinių su pianinu. Mono, kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Šv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailstingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų rečitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvyne, Lietuvos laukiai, Tykiai, tykiai, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leoncavallo, Meilės elekstras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perlų ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Šventas, Šventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemežio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Sol. Janina Ljustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofele — A. Boito; Perlų ieškotojai — G. Bizet, La Boheme — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne mairgi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykiai, tykiai, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašokti, Lietuvaite, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrotai, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskendo mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

A. Šabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrotas, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinė — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta dieva — valsas. Mono kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anūku, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtušų, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepure, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakaras, Nemunė, Pūgos, Zmogus, kuris gyveno, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidžia, Ryto čiulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdainuotos dainos ir arijos: Piovė lanko, Vai ir prijiojo, Kad aš ejuu uyltėlėn. Koks ten lengvas poilsėlis, Ralio karvytės mano, Generaliū aš išginiau, Saulute motinute, užtekėk, Kai aš mažas buvau, Siū namo, Lopšinė, Žvaigždutė, Stasys, Devintoji banga, Agnus Dei, Ave Maria ir Funiculi funicula. Mono. Kaina 5 dol.

New Yorko Lietuvių vyrų choras įdainavo: Tėve mūsų, Oi broli broleli, Aš pas tėveli, Jodjau diena, Žvaigždutė, Anoj pusėj Nemunėlio, Ulijoja bitelė, Oi toli toli, Pirmyn į kovą, Tu sakalėli, Atsisveikinimas ir Tėvynei. Mono 3 dol. Stereo 4 dol.

Nr. 2. Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arijos: Kur bakūžė samanota, Ugnelė, arija iš "Meilės eliksyro", L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekino serenada iš "Pajacų", arija iš "Rigoletto", Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdata N'Namuratto (A. Canio), Dicitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužėli, nesvolio, Pradalėgėlis. Kaina 6 dol.

G. Vasiliauskienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopšinė, Daina prie upelio, Išdykęs rudėnėlis, Kregždutė, Laktėngalės giesmė, Kalnų piemenaitė, Pievoje žolė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kaina 6 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridedama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

25 dol. — Dr. V. O. Bernier, Great Neck, N. Y.

12 dol. — T. Malengo, Northampton, Mass.

8 dol. — P. Zumbakis, Cgo., Ill.

7 dol. — O. Skurvydienė, E. Newark, N. J.

Po 5 dol. — M. Yankas, Delmar, Del., P. Seibienė, B'klyn, N. Y., I. Kazlauskas, Great Neck, N. Y., E. Čiočys, Prov. Rhode Island.

Po 4 dol. — L. Tiškus, Flushing, N. Y., A. Krimickas, Maspeth, N. Y., P. Kauklys, E. Hartford, Conn., P. Raulinaitis, Burbank, Calif.

Po 3 dol. — B. Visotsky, Bronx, N. Y., E. Zacharkevich, Albany, N. Y.

Po 2 dol. — U. Matulionis, J. Juodis, J. Cibulskas, P. Sakas, A. Bobelis, B. Wallace, M. White, B. Grizadas, H. Kulber, R. Beza, J. Tiškus, S. Remeza, K. Norvila, V. Kondratas, K. Savičiūnas, P. Lukaševičius, A. Markevičiūtė, B'klyn, N. Y., V. Vilkutaitis, E. Purdis, E. Kezienė, J. Pakalka, Woodhaven, N. Y., A. Ošlapas, A. Kantakevičius, P. Zelvyis, Rich. Hill, N. Y., G. Zabalskis, Flushing, N. Y., J. Pilauskas, Bayside, N. Y., R. Kazlas, Hollis Hills, N. Y., H. Zeikus, Queens Village, N.Y., V. Meiliūnas, E. Stack, Jamaica, N. Y., M. Slavinskas, Cambridge Hgts, N. Y., A. Lingis, Great Neck, N. Y., M. Klimas, Elmont, N. Y., P. Rasimas, Lindenhurst, N. Y., P. Slapdis, J. Keraminas, Commack, N. Y., M. Jauniškis, E. Northport, N. Y., Kun. J. Raškis, Margaretville, N. Y., Kun. V. Širka, Belton Landing, N. Y., F. Zuktus, N. J., J. Legis, Union City, N. J., G. Janson, Union, N. J., A. Mockus, J. Iškauskas, J. Tamašauskas, Paterson, N. J., A. Bružėnas, Eliz. N. J., B. Ashmont, Linden, N. J., S. Yantosh, Rahway, N. J., I. Ozalas, Garwood, N. J., M. Navickas, Piscataway, N. J., G. Zemaitaitis, Darien, Conn., P. Grigas, Trumbull, Conn., J. Shatas, J. Raugelis, Waterbury, Conn., M. Jokubaitė, A. Ramanauskas, J. Vebra, J. Silks, New Haven, Conn., V. Plekaitis, J. Kubilius, F. Janušonis, New Britain, Conn., K. Kaminskas, Ansonia, Conn., J. Ambrozaitis, Middlebury, Conn., Kunigas St. Yla, Putnam, Conn., S. Prekeris, Stamford, Conn. R. Szimanauskas, Danielson, Conn. B. Kondratas, Quaker Hill, Conn., I. Grubinskas, So. Boston, Mass., O. Pilkonis Cambridge, Mass., S. Eiva, Brockton, Mass., J. Stuopis, Sharon, Mass., M. Minikauskas, Grafton, Mass., P. Maseivienė, Worcester, Mass., V. Yucius, Pgh. Pa., O. Valaitis, Phila, Pa., V. Paulauskas, Plymouth, Pa., Kun. A. Bielskis, Gilberton, Pa., K. Krivickas, Clarks Summit, Pa., M. Songaila, A. Slepeitis, Easton, Pa., Dr. B. Chapas, Warwick, R. I., A. Kriaučiūnas, Kun. B. Sugintas, A. Daurgirdas, P. Krajauskas, A. Liškūnas, Baly's Radio and T. V. A. Reklaitis, V. Sinkevičius, A. Jankauskaitė, Cgo., Ill., L. Gaičiūnienė, V. Palubinskas, P. Mikšys, Cleveland, Ohio, I. Janavičius, Dr. A. Baltrukėnas, Akron, Ohio, F. Smulskis, Lima, Ohio, S. Cibulskis, J. Balnienis, Kun. V. Kriščiūnevičius, A. Lingis, Detroit, Mich., E. Grigonis, St. Charles, Mich., P. Bertman, Sask. Can., P. Gaigalas, Timmins, Can., A. Bajalis, Los Angeles, Calif., B. Užemis, Phoenix, Ariz., A. Zizminskas, Racine, Wisc., O. Skupeika, Hollywood, Fla.

Po 1 dol. — Z. Dičpinigaitis, B'klyn, N. Y., A. Malinauskas, V. Banelis, Woodhaven, N. Y., F. Yasus, Flushing, N. Y., J. Mazetis, Bellrose, N. Y., Dr. B. Svogun, Elmont, N. Y., M. Yasevica, Bronx, N. Y., H. Ja-

nuskevičius, Yonkers, N. Y., S. Dzekiečius, Amsterdam, N. Y., D. Draugelis, Bairunas, Hartford, Conn., J. Arnas, Fair Lawn, N.J., V. Tomkus, Pavalkis, Eliz. N. J., S. Kazlauskas, Arlington, Mass., A. Staudė, Lawrence, Mass., P. Savickas, Nashua, N. H., M. Šimkus, Baltimore, Md., V. Jackūnas, Wash., D. C., A. Povilaitis, K. Marcinkus, Cgo. Ill., B. Grauzinis, A. Razutis, Los Angeles, Calif., P. Zigmantas, J. Barniškis, Cleveland, Ohio, A. Baltrušaitis, Toronto, Can., S. Budrys, Racine, Wisc.

Visiems, prie kalendoriaus išlaidų padengimo prisidėjusiems, nuoširdžiai dėkojame. Laučiame spaudai paramos ir neatsiliepusių.

Dėkinga DARBININKO Administracija

IEŠKOM FUTBOLININKŲ!

Lietuvių Atletų klubo rezervinei komandai reikalingi futbolininkai. Kviečiame suinteresuotus kreiptis pas S. Remėžą. Tel. 827-8194.

Visi Zenith, Olympia, Telefunken, Grundig, Burroughs, Royal, ITC ir kt. firmų produktai galima įsigyti pigiau ir sąžiningai per "Spartą". Pranešę kuomet, gausite autentiškus firmų katalogus iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y., 11731. Telefonas: 516-757-0055.

— Rašomos mašinos nuo mažiausios iki standartinės 92% liet. angliškų raidynais, taip pat TV, radio ir biznio mašinos. Reikalaukite katalogėlių: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731 telef. (516) 757-0055.

Pirmą kartą viešai spaudoje pristatoma sferinės geometrijos studija. Supažindinama su sferiniais dėsniais, teorija, kartu palyginama su linijinės geometrijos dėsniais. Leidinys vadinasi: **Spheric and Linear Laws of Geometry.** Autorius — A. Stelingis. Žinios naudingos visiem, ypač architektam, inžinieriam, menininkam, geometrijos mokytojui, inžinierių vadovam ir pan. Kaina — 2 dol. Užsisakyti galima adresu: A. Stelingis, 85-16 88 Street, Woodhaven, N. Y. 11421. Galima gauti ir Darbininko administracijoje.

MALDAKNYGĖ

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS

PREL. PR. JURO

Pataisytas III leidimas išleido Tėvai Pranciškonai 640 pusl. Kaina 2 dol. Labai patraukli, tinka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygyb. platintojus ar leidėjus adresu:

Franciscan Fathers DARBININKAS
910 Willoughby Avenue
Brooklyn, N. Y. 11221

H. W. FEMALE

WANTED
TELEPHONE OPERATORS

English speaking no exp. necessary high starting salary excellent benefits NEW YORK TELEPHONE CO. (212) 395-6084

Alfa Jeweler

A. USELIS

Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe

REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

H. W. MALE

WAREHOUSE SELECTORS

(6)

Night Work 8 PM - 5 AM
Work with Frozen Foods
We provide necessary clothing
\$2.90 per hr. plus 10% Bonus
to \$3.29 per hr.

After 30-60 days \$3.50 per hr.
Call (201) 256-9000 ext. 281 ask for Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte

HUDSON WHOLESALE FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

(3)

TRACTOR TRAILER DRIVERS

Work with Frozen Foods
Guaranteed work 5-day week
Call (201) 256-9000

Ask for
Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte

HUDSON WHOLESALE FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

BOYS YOUNG MEN

Wanted in Shipping Department
Good Starting Salary
Chance for Advancement
Good working conditions
Apply —

PARK LANE LINGERIE COMPANY
15 Clinton St. Yonkers, N.Y.
(914) YO 3-6700

PRODUCTION TRAINEE SUPERVISOR

Large commercial laundry — H.S. Grad. Good starting salary, excellent future. Good benefits. Apply in person: Consolidated Laundries 311 East 94th Street, New York City or call Mr. Thomas 876-7500.

CHEMICAL OPERATORS

Starting Rate \$3.08 plus shift differential and week end premiums. High School graduate or equivalent preferably with chemical operating experience. Contact Mr. J. L. Pfeifer 486-6000

AMERICAN CYANAMID COMPANY
Foot of South Wood Ave.
Linden, N.J.
(P.O. Box 31, Linden, N.J. 07036)
An Equal Opportunity Employer

MALE - FEMALE

General Factory Help for new clean plant in Westwood — Punch press, Assembly or Spray room experience helpful, but will train. For first shift 7:45 to 4:30 pm. Good fringe benefits. Apply Kurt Versen Co. 10 Charles St. Westwood, N.J. (201) 664-8200 Ext. 14

FOR SALE

Church being demolished entire contents for sale: pews, stained glass windows, religious articles, complete church organ. St. John the Evangelist Church E. 55th St. & 1st Ave., NYC Open daily Mon. thru Fri. 9-3 pm. D & D DEMOLITION CO., Inc. Mr. Drachman (212) 593-1817 - 18

DEXTER PARK PHARMACY

Wm. Anastasi, B.S.

77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 2-2923

H. W. MALE

WAREHOUSE SELECTORS

(6)

Night Work 8 PM - 5 AM
Work with Frozen Foods
We provide necessary clothing
\$2.90 per hr. plus 10% Bonus
to \$3.29 per hr.

After 30-60 days \$3.50 per hr.
Call (201) 256-9000 ext. 281 ask for Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte

HUDSON WHOLESALE FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

H. W. MALE

ORDER SELECTOR FROZEN FOOD

\$3.00 per hour to start
3 mos. increase to \$3.50
Excellent benefits, for all shifts
Call MR. GILFORTE,
(201) 256-9000
HUDSON WHOLESALE, FILIGREE FOOD
Taft Road Totowa, N.J.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur fūkstanciai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD
President

Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šnarna ir adv. Jonas J. Grigaus. Reikave su patarnautojais galima susikabinti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$132,000,000

Current dividend 5 1/4% on all accounts.

Dabar moka **5 1/4%** už visų rūšių taupomus pinigus.

H. W. MALE

ORDER SELECTOR FROZEN FOOD

\$3.00 per hour to start
3 mos. increase to \$3.50
Excellent benefits, for all shifts
Call MR. GILFORTE,
(201) 256-9000
HUDSON WHOLESALE, FILIGREE FOOD
Taft Road Totowa, N.J.

EXP POLISHERS & GRINDERS

Steady work nice working conditions
40 hours plus overtime AL JON FINISHING CORP — 2541 Ewen Ave Bronx N.Y. Call: KI 9-5400

TRUCK TIRE CHANGERS

Exp or inexp steady work
Excellent pay and fringe benefits
Must have driver's lic.
Will train if you are in exp. FIRESTONE TRUCK TIRE CENTER
600 Revere Beach Parkway
Revere Mass.
Truck Tires are our Only Business

Heidelberg Pressmen exp in offset & Letter press steady position, good pay hospitalization, other fringe benefits Work where you live in — A fine air cond plant quality workers will be happy here — Castlereagh Press Inc. 300 Buffalo Ave, Freeport L.I. Tel. 516—379-2122

WAREHOUSEMEN
for
LIBERTY U.A. RECORD DISTRIBUTING CORP.

Major record distributor needs several warehousemen. Advancement to supervisory positions possible — good starting pay, 40 hr week, excellent company benefits. Start at once. (201) 964-1560 — 1835 Burnett Ave., Union, N.J.

DISPLAY

PRIVATE GOURMET CATERING

We go to your Home or Church Affairs — for all occasions. Call PIERRE your Chef — 516—333-6752

MAPLE CREST KENNELS

BOARDING AND GROOMING — ALL BREEDS

By appointment. Dial 201—462-8270
Oakland Mills Road Freehold N.J.

TO PLACE YOUR AD

CANCEL OR CHANGE

Tel.: **GL2-2923**

SERVICE

CEMENT WORK

ALL TYPES FOR THE HOME
Reasonable rates
Free Estimates Given
Call 843-6545

HAT & CANE Restaurant & Cocktail lounge Lunch dinner and Late supper parties, Showers, Communications and Confirmations. Accomodate 80 people — 70 Hackensack Ave. Hackensack N.J. Dial 201—487-4950

PARADISE DOG TRAINING SCHOOL

Obedient Guard and Attack trained Dogs for sale or rent — 104-41 Atlantic Ave. Richmond Hill, N.Y. 441-7106

ALL VENT CORP.

Rubbish Removal and Carting
Demolition, Lic. No. 6736 90 (665-394) — Free estimates. 324-8470 - 1

L & M CAR SERVICE

DOOR TO DOOR ANYWHERE
24 Hour Service
Wedding Parties Airports
Hospitals — Meter Rates
Call (212) 568-6000

MARIO'S AUTO INSPECTION STATION

Headlight adjustment Wheel alignment — Shell Bay Ave, Mayville Cape May Court House N.J. 609—465-5607

JOE WILSON DANCE STUDIO

820 Wycoff Ave Ridgewood Bklyn
20 years of teaching exp children and adult classes now forming pay as you learn all latest dances also Tap-Ballet - Jazz Call HY 7-2372

Mūsų broliai šaukiasi dvasinės ir medžiaginės pagalbos

Juos gelbstimo per LIETUVIŲ RELIGINĖ ŠALPĄ. Kasdien iš Vatikano radijo siunčiamos lietuviškos religinės ir tautinės programos. Padarytume daugiau, bet reikia daugiau jūsų visų bendradarbiavimo maldomis ir aukomis. Lietuvių Religinės Šalpos komitetas veikia su Amerikos vyskupų žinia. Pirmininkas vysk. Vincentas Brizgys. Šįmet sueina 10 metų — 1959-1969

Aukus siųskite ar palikimus rašykite taip:
I give, devise and bequeath to LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc. 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378.

Aukos ir palikimai laisvi nuo mokesčių — Tax deductible. ATEIKITE PAGALBON: asmens, parapijos, organizacijos, profesionalai, prekybininkai — savo apylinkėje kurkime rėmėjų būrelius. Supažindinkime kitus su Lietuvos kančiomis: platinime knygą The War Against God in Lithuania. Kaina: popierio viršeliais \$1.00, kietais — \$2.00. ispanų kalba: La lucha contra Dios en Lituania, kaina \$1.00.

L K R Š VALDYBA

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJINIENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Moksleivių ateitininkų kuopos pirmas šių mokslų metų susirinkimas bus rugsėjo 27 šeštadienį, 4 v. popiet, dr. Br. Radzivano namuose, 84-16 110 St., Richmond Hill. Jaunių ir vyresnių dalyvavimas būtinas, nes bus renkama nauja kuopos valdyba. Jaunimas iki 18 metų, kuris norėtų prisijungti prie ateitininkų, maloniai kviečiamas atsilankyti į šį susirinkimą.

Aktorius Vitalis Zukauskas penktadienį išskrenda į Omaha, Nebraska, kur rugsėjo 27 ramovėnų vakare atliks programą.

Dail. Natalijos Jasiukynaitės kūrinių paroda vyksta spalio 17-31 dienomis The Pen and Brush klube, 16 East 10 St., New York, N.Y. Galerija lankoma kasdien nuo 1 iki 5 val. Parodoje bus išstatyti aliejinės tapybos paveikslai — Prisiminimai iš Lietuvos.

Dr. Adolfas Damušis lankėsi New Yorke — dalyvavo Amerikos chemikų suvažiavime.

Gedulingos mišios su egzėkvojomis už a.a. Veronikos Valakienės (mirusios 1968 rugsėjo 20) ir a.a. Kazimiero Valako (mirusio 1969 kovo 18) vėles atlaikytos pranciškonų koplyčioje rugsėjo 20, 9 val. ryto. Valakai yra kilimo ukmergiškiai, bet, sulaukę gilios senatvės, pasimirė Kaune.

500 dovanų laimėjimams pasiryžo surinkti Balfo vėjauš komitetas, kuriame atstovaujamos 9 New Yorko moterų organizacijos ir dr-jos (Mot. Vienybė, Mot. Fed. Klubas, Mot. Kultūros Dr. ja, Birutietės, Mot. S-gos trys kuopos, SLA Mot. kuopa, skaučių "Neringos" tuntas). Šios dovanos bus paskirstytos laimingiesiems per Balfo vėjauš vakarą lapkričio 15, šeštadienį, 7 v.v. Maspetho parapijos salėje. Tad visos dr-jų narės prašomos ruošti kuo daugiau dovanų (fantų) ir jas įteikti savo dr-jų valdyboms arba tiesiog Balfo Centriui: 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211, telef. EV 7-1422. Be abejo, dovanų laukiama ir iš kitų Balfo rėmėjų. Svarbu, kad visos dovanos būtų gautos bent kelios dienos prieš vėjauš vakarą, kad būtų lengviau jas sutvarkyti.

L. K. Moterų Sąjungos 29-tos kuopos metinis parengimas — pietūs spalio 5, sekmadienį, 1 v. popiet Apsireiškimo parapijos salėje, Brooklyne. Trumpa programa ir muzika. Pelnas skiriamas Lietuvos Romoj paminklinei koplyčiai. Kviečiami lietuviai atsilankyti. Valdyba.

Kun. Jonui Pakalniškiui ir Paulinai Pakalniškytei-Veršelienei, jų tėvelių

A + A

JONUI PAKALNIŠKIUI

mirus, gilią užuojautą reiškia

Stasys ir Vanda KARMAZINAI

Mūsų skyriaus buvusiam pirmininkui,

KUN. JONUI PAKALNIŠKIUI,

jo mylimam tėveliui mirus pavergoje Tėvynėje, gilią užuojautą reiškia

BALFo 100-jo skyriaus Valdyba

A.L.R.K. Vargonininkų ir Kitų Muzikų Sąjungos Centro Valdyba ir Muzikos Žinių redakcija, mirus

A + A

Kompozitoriui JUOZUI BERTULIUI,

gilią užuojautą reiškia jo vaikams ir kitiems giminėms.

1969-70 m. Maironio mokykloje mokytojus šie mokytojai: kun. Jonas Pakalniškis (tikyba V-VIII sk.), kun. Antanas Račkauskas (tikyba I-IV sk.), kun. Vladas Budreckas (giedojimas), Jadvyga Matulaitienė (tautiniai šokiai), Eleonora Urbelienė (vaikų darželis), Elena Ruzgienė (I sk.), Rūta Ruzgaitė (II sk.), Elvira Ošlapienė (III sk.), Ona Balčiūnienė (IV sk.), Kazimiera Sventoraitienė (V sk.), Jadvyga Kregždienė (VI sk.), Vytautas Kulpa (VII sk.), Dalia Mackevičiūtė-Baker (VIII sk.), Danutė Bobelienė (V-VIII sk. istorija), Romas Kisielius (dainavimas), Aušra Kregždytė (v. darželis ir tėvynės pažinimas), Marytė Sandanavičiūtė (IV-V sk. tėv. pažinimas ir pradedantiesiems lietuvių k.).

Inžinierių ir Architektų Sąjungos N. Y. skyrius rengia savo tradicinį balių spalio 4 šeštadienį, 8 v.v. Americana viešbutyje, Royal Ballroom salėje. Šiais metais oficialiai baliuje dalyvauja Am. Liet. Gydytojų ir Am. Liet. Dantų Gydytojų Džos. Šokiam gros Joe Thomas 5 asmenų orkestras. Stalai dešimčiai asmenų ir pavienės vietos užsakomos iki rugsėjo 28, nuperkant bilietus iš anksto. Pinigus siųsti: E. Verba, 252 Roosevelt Ave., Massapequa Park, N. Y. 11762, telef. (516) 798-0162. Baliaus reikais galima kreiptis pas šiuos asmenis: dr. R. Saldaitienė (212) 296-8880; dr. P. Legeckij (212) 523-3641; V. Bioševą (201) HU 4-9015; A. Garbauską (516) 694-2471; Z. Jūrį (212) 441-7831.

Visuomenė yra maloniai kviečiama kuo daugiau tave pokylyje dalyvauti. (z.j.)

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

Lietuviai legionieriai Vietname, B. Vrublevičiaus, nuotykių knyga, 2 dol. Gyvenimas tai kekė vyšnių, K. Almeno, novelės, kietais viršeliais 5 dol. Lietuviškasis liberalizmas, redagavo V. Kavolis, kaina 3 dol. Senprusių laisvės kovos su vokiečių riterių ordinu. Dr. M. Anyso, kietais aplankais, kaina 7.50 dol. Skėmos raštai I tomas, redagavo A. Landsbergis, kietais viršeliais, kaina 6 dol. Penki stulpai turgaus aikštėje, A. Landsbergio, drama, kaina 2 dol. Sv. Kazimiero parapija Los Angeles, Calif., J. Gliaudos, kietais aplankais, kaina 5 dol. Sv. Jurgio parapija Shenandoah, Pa., Dr. A. Kučo, kaina 4 dol., Gėlių kalbėjimas, J. Meko eilėraščiai, kaina 1 dol. Pavieniai žodžiai, J. Meko vaidai, kietais aplankais, kaina 4 dol. Tau, sesute, P. Lemberto eilėraščiai ir trumpa velionies biografija, kietais aplankais 5 dol., minkštis 4 dol. Tik tau ir man, O. B. Audronės eilėraščiai, kaina 3.25 dol. Trapus vakaras, K. Grigaitytės eilėraščiai, kaina 3 dol. Bevardė šalis, L. Sutemos eilėraščiai, kietais viršeliais, kaina 3 dol. The Lithuanian Woman, redagavo komisija, kuriai vadov. B. Novickienė, kaina 2 dol. Spheric and Linear Laws of Leometry by A. Stelingis. 2 dol.

Pelytė Geležytė, S. Tomarienės pasaka vaikam su iliustracijom, kaina 1 dol., Bitės, L. Germanienės, iliustracijos Z. Sodekienės, kietais aplankais, kaina 3.50 dol.

Šios bei kitos knygos ir leidiniai gaunami Darbininko administracijoje.

Prel. J. Balkūnas pašventina būsimo Kultūros židinio žemę. Kairėje matosi Lietuvos gen. konsulas A. Simutis su žmona, dešinėje — Tėv. L. Andriekus, pranciškonų provincijolas. Nuotr. R. Kisieliaus

TEN, KUR BUS PASTATYTAS KULTŪROS ŽIDINYS

Rugsėjo 21 New Yorko lietuviams buvo tikrai seniai laukta diena, — tą dieną buvo surengtas pirmas žengimas į tą žemę, kur bus pastatytas Kultūros židinis. Apie tą židinį — Jaunimo Centrą tiek daug prikalbėta. Tik dabar, po keletos metų triūso, nupirkus žemę ir ją įteisinus, buvo atidarytas pirmasis židinio namas.

Tas židinis bus Highland Blvd., ant kalno, prie pat Highland Parko, kur susikryžiuoja bent keli dideli keliai. Ten ir suvažiuo lietuvių mašinos šį pradžios sekmadienį.

Prie pat parko prasideda pranciškonų nupirkta sklypas.

Provinciolo žodis Provinciolas pasidžiaugė, kad štai šioje vietoje esame pasiryžę statyti naujus namus — kultūros židinį. Jis prisiminė, ko kiom aplinkybėm statomi šie namai, kai Lietuva pavergta, kai lietuvių Amerikoje nusilpusi, kai jaunimas išstatytas višiško išsisklaidymo pavojun. O vistiek reikia pastatyti kultūros židinį. Apie jį seniai kalbėta, ir dabar atėjusi didžioji valanda. Jis tarnaus ne tik New Yorko, bet ir viso pasaulio lietuviams, O jį pastatys tik tada, kai visi New Yorko apylinkės lietuvių jungsis į vieną ir nesigailės aukos šiam kilniam tikslui. Savo žodį baigė: "Toji pagalba mum reikalinga kaip žuviai vanduo ir paukščiui oras. Padėkite mums, padėkite sau, padėkite lietuvių. Dabar jau tikrai išmušė "Dievo valanda" statyti kultūros židinį, kurio žemę tuojau pašventins garbingas Lietuvos sūnus prel. Jonas Balkūnas".

Apžiūrimas namas Namas—senoviška rezidencija, kurias mėgo statyti pasiturintieji anais gerais laikais. Tai buvo maždaug prieš pirmąjį pasaulinį karą. Pravėres sunkias geležines duris, patenkį į prieškambarį. Priešais — platus laiptai į viršų. Kairėje štai salonas su židiniu ir svečių kambarys, dešinėje — dar kiti du ar trys kambariai. Sienos išmuštos medžiu, šilku, brangiais apmušalais, juodos medžio kolonos, išraiškos, užlenkimai, pagražinimai, kai kur įkalta net vario. Laiptai apšviesti kupolo, kurio šonuose nupieštos renesanso laikų žymiųjų dailininkų keituros kopijos. Viršuje — gana erdvūs kambariai, balkonai. Apačioje, rūsyje, įrengta patogė nedidelė salė.

Šį namą paliks, o kitus jo kaimynus nugriaus. Jų vietoje pastatys jau naujus namus — vieną didelį pastatų junginį.

Kaip atrodys tas Kultūros židinis? Jo planai štai išdėstyti židinio menėje. Iš Washingtono buvo atvykęs ir architektas A. Tylius. Dideliame plane pažymėta — salė, koplyčia, vienuolynas, daugybė kambarių, kur bus organizacijos, mokykla, biblioteka, muziejus ir t.t. Viena me kampe sutelkta spaustuvė ir redakcija. Pastatas bus dviejų aukštų ir turės rūšį.

Pašventinama žemė Bežiūrint šių projektų, per garsiakalbį šaukė visus į kiemą. Už to namo — didelė erdvė, kur gali susirinkti bent keli šimtai žmonių. Čia jų buvo kokie 3-4 šimtai. Prie namo galo buvo pakabintos lietuviškos vėliavos ir Vytis, pieštas dail. J. Juodžio. Pastatyta tribūna, kalbėtojų pultas, papuoštas lietuviškai išaustu audeklu. Čia buvo susibūrusios jaunimo organizacijos su vėliavom — ateitininkai, skautai, neolituanai.

Tribūnoje pasirodė Tėv. Juvenalis Liauba, Brooklyno pranciškonų viršininkas, šių iškilnių organizatorių, pakvietė Tėv. Leonardą Andriekų, pranciškonų provinciolą, pasakytį šiai progai pritaikytą žodį — pamokslą.

Jaunimo šokiai įvyks rugsėjo 27 d. 7:30 val. vak. Maspetho lietuvių parapijos salėje. Kviečiamas visas jaunimas. Įėjimas 1.50 dol. Gros Urbelio orkestras.

Prie Highland Blvd. parduodamas 3 šeimų mūrinis namas. Informacijai skambinti po 6 v. v. tel. MI 7-9698.

PABALTIEČIAI DEMONSTRAVO PRIE JUNGT. TAUTŲ

Lietuviai, latviai ir estai ir anksčiau yra ruošę protesto demonstracijas prie Jungtinių Tautų, bet iki šiol dar niekad taip arti nebuvo priėję kaip rugsėjo 20 dienos demonstracijoje.

Labai palankiam orui esant, rugsėjo 20, šeštadienį, 2 val. popiet Hammarskjöld aikštėje prie Jungtinių Tautų susirinko apie 500 asmenų. Nors Batuno ruoštoje demonstracijoje dalyvavo ir latvių ir estų, bet daugumą sudarė lietuviai. Ir lietuviškų vėliavų buvo daugiausia. New Yorko lietuviai buvo atsinešę apie 10 trispalvių, bet visą įspūdį sudarė iš Waterburio atgabentos vėliavos — jų net 50.

Jungtiniam pabaltiečių chorui (praktiškai tai buvo New Yorko operetės choristai, pasipuošę tautiniais drabužiais, su keliais estų ir latvių atstovais) sugiedojus JAV himną, Batuno vykdomasis pirmininkas K. Miklas pakvietė kalbėti kun. N. Trepšą, Batuno prezidentą. Priminę šios demonstracijos tikslą — protestą prieš

Ribbentropo-Molotovo sutartį, pasirašytą prieš 30 metų, kalbėtojas išreiškė dėkingumą JAV vyriausybei už Sovietų okupacijos nepripažinimą. Bet tokio nepripažinimo neužtenka, ir pabaltiečiai turi pilną teisę reikalaut, kad kolonializmas Baltijos kraštuose būtų pasmerktas, kad jungtinė rezolucija 416 būtų vykdoma ir gražinta laisvė pavergtiems kraštams.

Tolimesnei demonstracijos daliai vadovavo Antanas Mažeika, Jr. Po įvadinųjų pastabų jis pristatė dienos kalbėtojus. Kalbėjo kongresmanas Mario Biaggi, estų vardu — dr. Heine Ainso, latvių ministeris Alfred Berzins, Vliko pirmininkas dr. K. J. Valiūnas, JAV transporto pasekretorius Walter L. Mazan, laisvosios Kinijos atstovas prie Jungtinių Tautų — ministeris Wang Meng-Hsien.

Po atitinkamų atstovų kalbų buvo sugiedoti Estijos, Latvijos ir Lietuvos himnai. Perskaityti sveikinimai ir telegramos, gauti šios demonstraci-

jos proga. Tiek kalbėtojai, tiek sveikintojai išreiškė pritarimą pabaltiečių laisvės kovai ir smerkė rusišką okupaciją. Vieniškai priimta rezolucija, kuri pasiūsta JAV prezidentui Nixonui. Programa baigta prel. J. Balkūno malda, prašant Aukščiausiojo globos ir pagalbos ko voje už laisvę.

Po to dalyviai su vėliavomis pajudėjo pirmos Avenue šali gatviais Jungtinių Tautų link. Prieita prie pagrindinių vartų, bet policija vartus uždarė ir į kiemą neįleido. Prie uždarytų vartų demonstrantai, sutartinai šaukdami protesto šūkius, bandė atkreipti Jungtinių Tautų spaudos atstovų ir praeivių dėmesį.

Demonstracijoje dalyvavo nemaža jaunimo, kurs talkino ir vėliavas bei plakatus nešant, o taip pat praeiviams dalinant informacinius lapukus.

Demonstracijų vaidai ir pokalbis su kongresmanu M. Biaggi šeštadienio vakarą buvo transliuojami per TV 11 kanalą 7 ir 10 val.

Zmonės, susirinkę į Kultūros židinio žemės pašventinimą. Priekyje matosi dr. K. Valiūnas, Vliko pirmininkas su žmona, kun. K. Zemaitis iš Clevelando ir kun. St. Valiusaitis. Nuotr. R. Kisieliaus